У НУМАРЫ

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 20 (846) ГОД XVII БЕЛАСТОК 14 МАЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

«БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 72»

У мінулым нумары са справаздачай з фінальнага агляду «Беларуская песня — 72», які адбыўся 16 красавіка ў Беластоку змясцілі мы фота пераможцы ў катэгорыі салістаў. Сёння прадстаўляем першага прызёра сярод калектываў. З'яўляецца імі актэт з Бельска: Валянціна Талочка, Валянціна Паўлючук, Мар'я Цар, Вера Раеўская, Еўдакія Наваковская, Анна Парфенюк, Антаніна Якімюк, Станіслава Валкавыцкая. Мастацкі кіраўнік і акампаніятар: Сяргей Лукашук.

Фота Цаф — П. Савіцкі

ІЗБА НАРОДНАЙ ПАМЯЦІ ІМЯ С. ПРЫТЫЦКАГА Ў ГАРКАВІЧАХ

У чэрвені, у першую гадавіну смерці вядомага рэвалюцыянера і дзяржаўнага дзеяча Сяргея Прытыцкага ў яго роднай вёсцы Гаркавічах, Сакольскага павету, будзе адкрыта ізба народнай памяці. Сталая экспазіцыя гэтай ізбы будзе адлюстроўваць галоўныя этапы рэвалюцыйнай дзейнасці С. Прытыцкага, ролю камуніста, пасла Сейма Паўла Валошына, таксама ўраджэнца Гаркавіч і пакуты жыхароў гэтай вёскі ў перыядзе гітлераўскай акупацыі.

Ініцыятары і арганізатары Ізбы звяртаюцца з гарачым заклікам да ўсіх грамадзян, якія маюць здымкі Прытыцкага, каб як найхутчэй звязаліся з Музеем рэвалюцыйнага руху ў Беластоку, вул. Кілінскага 6, тэл. 34—81.

Як мы ўжо звярталі ўвагу, выстаўка беларускай кнігі, арганізаваная ў красавіку г.г. у Беластоку, была густоўна афармлена. У мастацкім афармленні выстаўкі адлюстроўвалася культурнае жыццё Беларусі. На здымку фрагмент мастацкага афармлення выстаўкі беларускай кнігі.

Фота Цаф — Р. Сянько

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

Крокі сельскай эканомікі

Нівы Гродзеншчыны... Невычэрпныя іх багацці, непамерная пладародная сіла, невылічальныя рэзервы росту прадукцыйнасці, калі па-гаспадарску аб іх клапаціцца, гаспадарыць на ўзроўні патрэб сучаснасці. Доказ гэтага — сістэматычны рост ураджаяў, павелічэнне прадукцыі фермаў.

Кожны пражыты год для працаўнікоў сяла прынёманскага краю — гэта новая ступенька, новы ўзлёт эканомікі, матэрыяльна-культурнага ўзроўню жыцця. Нямала зроблена сялянствам Гродзеншчыны ў першым годзе дзевятай пяцігодкі на шляху да выканання ўказанняў партыі. Але яшчэ больш трэба зрабіць у другім і наступных гадах новай пяцігодкі.

Як будзе выглядаць сельская гаспадарка вобласці ў 1975 годзе?

Ужо цяпер гэтая важная галіна народнай гаспадаркі з'яўляецца высокамеханізаваным, створаным на навуковых падставах цэхам, які дае краіне нямала прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі. У час выконвання пяцігадовага плана значна ўзрасце яго матэрыяльна-тэхнічная база, на новую ступень канцэнтрацыі, каардынацыі, спецыялізацыі і інтэнсіфікацыі ўзнімецца яго эканоміка. Навуковыя асновы гаспадарання глыбей увойдуць ва ўсе галіны. Узрасце жыццёвы ўзровень вясковага насельніцтва.

Пяройдзем да лікаў. Яны — бясспрэч-

Працяг на стар. 4

БГКТ хроніка

■ 23 красавіка сямяціцкі аддзел БГКТ арганізаваў у Мілейчыцах агляд тэатральных калектываў. Прынялі ў ім удзел самадзейнікі з Вілінава, Літвінавіч і Тымянкі. Вілінаўцы падрыхтавалі драму Янкі Купалы «Раскіданае гняздо», Літвінавічы — п'есу Валянціна Зуба «Злавацца не трэба», а Тымянка — п'есу Янкі Купалы «Паўлінка». Журы прызнала першае месца вілінаўскаму тэатральнаму калектыву, мастацкім кіраўніком якога з'яўляецца Анатоль Мартыновіч. Гэты калектыў паедзе ў Беласток на фінальны агляд тэатральных калектываў з беларускім рэпертуарам, які адбудзецца ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ 14 мая.

■ 28 красавіка гурток БГКТ у Вілінаве супольна з мясцовымі арганізацыямі арганізаваў акадэмію, прысвечаную міжнароднаму святу працоўных — Першаму маю. У мастацкай частцы выступіла харавая група мясцовага мастацкага калектыву.

■ 29 красавіка харавы калектыў БГКТ з Бельска Падляшскага пад мастацкім кіраўніцтвам Сяргея Лукашука выступаў у сваім горадзе ў зале прэзідыума ПРН на першамайскай акадэміі.

■ Сямяціцкі аддзел БГКТ прыняў актыўны ўдзел у арганізаванні першамайскай акадэміі ў Мілейчыцах, якая адбылася 29 красавіка.

■ 30 красавіка беластоцкі павятовы аддзел БГКТ арганізаваў агляд тэатральных калектываў. Самадзейнікі з Міхалова падрыхтавалі пад мастацкім кіраўніцтвам Рышарда Вераб'я п'есу Янкі Купалы «Прымакі», а самадзейнікі з Гарадка пад кіраўніцтвам Ніны Мушынскай — пастаноўку Валянціна Зуба «Злавацца не трэба». Яны прымуць удзел у фінальным аглядзе тэатральных калектываў у Галоўным праўленні БГКТ.

■ 30 красавіка адбыўся таксама агляд тэатральных калектываў у Бельску Падляшскім. Асабліва цікава выступілі самадзейнікі з Паўлаў. Пад кіраўніцтвам Валі Мароз (Амельянюк) і ў яе перакладзе з польскай мовы на беларускую яны падрыхтавалі на сцэну аповесць Марыі Шулецкай аб трагедыі Райска пад загалоўкам «Топтаная зямля». Большасць прысутных на аглядзе, у тым ліку і журы выцірала слёзы. Паўлам было прызнана першае месца. На высокім мастацкім узроўні выступілі таксама самадзейнікі з Рыбалаў, якія пад кіраўніцтвам Сяргея Філіпюка добра падрыхтавалі п'есу Кандрата Крапівы «Валодзін гальштук». Гэтыя два тэатральныя калектывы будуць прадстаўляць Бельскі павет на фінальным аглядзе тэатральных калектываў у Беластоку.

■ 1 мая харавы калектыў з Бельска Падляшскага выступаў супольна з іншымі калектывамі з Бельшчыны на плянтах у так званай мушлі.

■ 2 мая сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк і член прэзідыума ГП Мікалай Гайдук, а таксама дырэктар беларускага ліцэя ў Гайнаўцы Васіль Базылюк у Дубічах Царкоўных, Чэхах Арлянскіх і Палічнай правялі сустрэчу са школьнай моладдзю, а ў вёсцы Чарэмха — з насельніцтвам. Інфармавалі яны аб дзейнасці БГКТ і аб тым, што Беларуская таварыства многа ўвагі прысвячае навучанню беларускай мовы і падрыхтоўцы настаўніцкіх кадраў да гэтага прадмета. (мх)

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

У ПАЎДНЁВЫМ В'ЕТНАМЕ

Народныя ўзброеныя сілы вызвалення Паўднёвага В'етнама вядуць актыўныя баявыя аперацыі супраць часцей сайгонскай арміі, разгромленых у правінцыі Куанчы. У правінцыі Тайнінь, з 26 па 30 красавіка сілы вызвалення авалодалі некалькімі ўмацаванымі пунктамі марыянетак, вывеўшы са строю больш за 400 салдат, захапіўшы шмат ваеннага рыштунку. Горад Хюэ знаходзіцца пад непасрэднай пагрозай з боку сіл вызвалення.

Аглядальнікі ў шматлікіх карэспандэнцыях, артыкулах і каментарыях наконт становішча ў Індакітаі падкрэсліваюць, што паспяховае наступленне Народных узброеных сіл вызвалення Паўднёвага В'етнама абвяргае ўсе разлікі ЗША на ваенную перамогу з дапамогай марыянетачнай сайгонскай арміі. «В'етнамізацыя», на якую разлічвалі амерыканцы, — піша французская «Фігаро», — мякка кажучы, аказваецца моцна скампраметаванай».

У свеце моцна асуджаецца рашэнне амерыканскай і сайгонскай дэлегацый на парыжскай нарадзе па В'етнаму аб адмове ўдзельнічаць у чарговым пасяджэнні гэтай нарады. Байкот парыжскай нарады газеты звязваюць з новымі перакідамі дадатковых кантынгентаў ваенна-паветраных і ваенна-марскіх сіл ЗША ў раён В'етнама.

Калі аддаем гэты матэрыял да друку, прэзідэнт Ніксан склікаў нараду ў Белым доме. Прадбачваецца, што Ніксан можа загадаць блакаду порта Хайфонг і бамбардзіроўку сталіцы ДРВ Ханой.

НАЦЫЯНАЛІЗАЦЫЯ Ў БАНГЛАДЭШ

Праграма нацыяналізацыі прамысловых прадпрыемстваў, аб'яўленая ўрадам Бангладэш, паспяхова ажыццяўляецца. Нядаўна пушчана тут у ход 67 джутавых фабрык, якія былі нацыяналізаваны ўрадам у сакавіку гэтага года. Агульны выпуск прадукцыі тых фабрык складае 67,7 працэнтаў іх праектнай магутнасці.

ВАДА — НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ПРАБЛЕМА

Шклянка чыстай пітной вады стала ў Злучаных Штатах важнай нацыянальнай праблемай. Якасць пітной вады ў краіне няспынна пагаршаецца ў выніку забруджання вадаёмаў і рэк адыходамі прамысловай вытворчасці.

ПРАТЭСТ

У сувязі з чарговай сіяніцкай правакацыяй — выбухам запальнай бомбы ў аддзяленні ТАСС у Вашынгтоне пасольства Савецкага Саюза ў Злучаных Штатах заявіла рашучы пратэст дзяржаўнаму дэпартаменту ў ЗША.

ВЫСТУПЛЕННЕ ШТРАУСА

Старшыня баварскіх хрысціянскіх дэмакратаў (ЦСУ) Ф. І. Штраус нядаўна заявіў, што хрысціянска-дэмакратычная апазіцыя зноў спрабуе звергнуць урад Бранта, калі толькі будзе на гэта аказія.

АБ ПРАДУХІЛЕННІ ІНЦЫДЭНТАЎ

У адпаведнасці з дасягнутай дагаворанасцю ў Вашынгтоне прадоўжаны перагаворы прадстаўнікоў СССР і ЗША па пытаннях прадухілення магчымых інцыдэнтаў на моры і паветранай прасторы. (АК)

БССР

СЛАЎНЫЯ ДАТЫ

Цэнтральны Камітэт Кампартыі Беларусі прыняў рэзалюцыю «Аб падрыхтоўцы і правядзенні мерапрыемстваў, прысвечаных знамянальным датам Вялікай Айчыннай вайны 1941—1945 гг.»

Найважнейшая тут дата — 9 мая: Дзень Перамогі. У свядомасці прагрэсіўнага чалавецтва гэта дата непарыўна звязана з неўміручым подзвігам савецкага народа, які разграміў германскі фашызм. Барацьба з ім вялася не толькі на франтах. На часова акупіраванай тэрыторыі Беларусі разгарнулася ўсенародная партызанская вайна. Звыш 440 тысяч партызан і падпольшчыкаў мужна змагаліся ў тыле ворага.

Бюро ЦК КП Беларусі вырашыла адзначыць 27 гадавіну Перамогі і дзень вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў як вялікае, усенароднае свята.

ПАРОДНЕНЫЯ ГАРАДЫ

Па ініцыятыве Сусветнай федэрацыі пародненых гарадоў у 1963 годзе быў устаноўлены Сусветны дзень пародненых гарадоў. З гэтай нагоды Мінск шле прывітанні і свае добрыя пажаданні англійскаму гораду Нотынгему, а Жодзіна вітае французскі горад Венісье.

ФІЛЬМ ПРА ПАЭТА

Па сцэнарыю Алеся Бачылы рэжысёр-пастаноўшчык П. Аліфярэнка зрабіў у кінастудыі «Беларусьфільм» дакументальны фільм-апавяданне пра выдатнага беларускага паэта Максіма Багдановіча. Фільм ужо дэманструецца ў кіно Беларусі. Добра было б, каб трапіў ён і да нас. Быў бы дасканалым дапаможнікам у сярэдніх школах з беларускай мовай, ды і звычайныя гледачы змаглі б пазнаёміцца з жыццёвым шляхам і творчымі манерамі молада памершага паэта.

ДАТЭРМІНОВА

Цэнтральнае статыстычнае ўпраўленне БССР паведамляе, што работнікі прамысловасці Беларускай ССР, разгарнуўшы сацыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу свята працоўных 1 мая і 50-годдзя ўтварэння СССР, датэрмінова, 28 красавіка, выканалі план чатырох месяцаў па рэалізацыі прадукцыі і вытворчасці большасці важнейшых відаў вырабаў.

ПЕРШАМАЙСКІ РАПАРТ

У першамайскім рапарце працоўныя Мінскай вобласці заявілі сваёй радзіме, што прадукцыйнасць іх працы ў параўнанні з узроўнем адпаведнага перыяду мінулага года ўзрасла ў першым квартале гг. на звыш 8 працэнтаў. Толькі адных тавараў народнага спажывання за гэты час яны далі звыш плана на 11 мільёнаў рублёў.

НА ПАЛЯХ

Калгас імя Кірава адным з першых у Камянецкім раёне закончыў сяўбу ранніх збожжавых, цукровых буракоў, карэнеплодаў і пасадку бульбы.

Калгаснікі калгаса «Перамога» Светлагорскага раёна абавязаліся сёлета сабраць з кожнага гектара па 23 цэнтнеры збожжа і 190 ц. бульбы. (вр)

ПОЛЬШЧА

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

5 і 6 мая г.г. І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк правёў сустрэчу з сялянамі Велькапольскі. Зараз у Познанскім ваяводстве адбываецца «Зялёнае жніва» — уборка азімага жыта, пасеянага на пашу. На сустрэчы з членамі сакратарыята ВК ПАРП у Познані Э. Герэк знаёміў з актуальнымі праблемамі, якія вырашае зараз Цэнтральны Камітэт ПАРП.

ДЭЛЕГАЦЫІ Ў Э. ГЕРКА

З нагоды «Дня гутніка» І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк прыняў у сябе дэлегацыю сталявараў, якая паведаміла кіраўніцтву партыі і ўрада аб паспяховым выкананні сёлетніх прадукцыйных задач і аб рэалізацыі абавязацельстваў, прынятых у рамках акцыі «20 мільярдаў».

Э. Герэк у сваім выступленні адзначыў самаахвярную працу сталявараў і перадаў усім ім свае найлепшыя пажаданні.

З нагоды «Дзён асветы, кнігі і друку» І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк прыняў дэлегацыю творчых асяроддзяў у цэлай краіне. Тэмай сустрэчы былі справы звязаныя з далейшым усебаковым развіццём культуры.

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

3 мая г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім былі абмеркаваны задачы ў галіне паляпшэння працы ўстановы патэнтаў ПНР і лепшага выкарыстання вынаходніцтваў. У другім пункце пасяджэння Палітбюро знаёмілася з актуальным становішчам прадукцыі і забеспячэння рынка прамысловымі прадуктамі.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

5 мая г.г. адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, на якім былі абмеркаваны прапановы змен у сёлетнім плане ў галіне замежнага гандлю. Прапановы змен датычыліся павелічэння тавараабаротаў у замежным гандлі. Прэзідыум урада абмеркаваў таксама праграмы працы Міністэрства асветы і выхавання і Міністэрства заработкаў і сацыяльных сродкаў. Апрача таго, было абмеркавана шэраг істотных спраў унутранай гаспадаркі, справа змагання з алкагалізмам і справа прысляшэння развіцця каляровага тэлебачання.

НАРАДА АКТЫВУ

4 мая г.г. адбылася нарада грамадска-гаспадарчага актыву з удзелам тав. тав. Э. Герка і П. Ярашэвіча, якая прысвячалася далейшаму паляпшэнню інвестыцыйнага працэсу.

ПЛЕНУМ ГАЛОЎНАЙ РАДЫ І ГП ЗБоВіД

6 мая г.г. адбылося пленарнае пасяджэнне Галоўнай рады ЗБоВіД, якое прысвячалася выбарам новых улад і абмяркоўцы даклада аб удзеле саюза ў святкаванні 30 гадавіны ПНР. Старшынёй Галоўнай рады ЗБоВіД выбралі члена Палітбюро ЦК ПАРП і старшыню Рады Міністраў П. Ярашэвіча, а старшынёй Галоўнага праўлення ЗБоВіД Ст. Вронскага.

НОВЫЯ ВІЦЭ-МІНІСТРЫ

Старшыня Рады Міністраў назначыў інж. М. Зубялевіча і мгр Ю. Кулешу намеснікамі міністра мясцовай гаспадаркі і аховы асяроддзя. (ця)

ВАЯВОДСТВА

ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ

Грамадскасць Беласточчыны ўрачыста адзначыла 27-ую гадавіну перамогі над фашызмам. 8—9 мая ў Беластоку і іншых мясцовасцях адбылося шэраг мерапрыемстваў. У Беластоку ў дзень Перамогі на плянтах ля помніка Удзячнасці адбылася ўрачыстая змена варты, прадстаўнікі розных устаноў і прадпрыемстваў паклалі ля помніка вянкі і букеты кветак. У гарадскім парку адбыліся выступленні маладзёжных калектываў.

У іншых мясцовасцях адбыліся ўрачыстыя мітынгі і стаялі ганаровыя гарцэрскія варты ля месц-помнікаў народнай памяці і на магілах загінуўшых у час II сусветнай вайны.

СУСТРЭЧА СА СТУДЭНТАМІ

І сакратар ВК партыі З. Куроўскі сустрэўся са студэнтамі ў клубе «Геркулесы». Гаспадаром на сустрэчы быў старшыня акруговай рады ЗСП Е. Голіс. На сустрэчы шмат увагі было прысвечана грамадскай і маральнай паставе студэнта. Тав. З. Куроўскі цікавіўся бытавымі справамі студэнтаў, месцамі працы для выпускнікоў беластоцкіх вузаў і інш. Студэнты запрапанавалі сваю дапамогу ў вырашэнні розных спраў нашага ваяводства.

З. СПРЫХА СЯРОД АРХІТЭКТАРАЎ

Старшыня прэзідыума ВРН З. Спрыха сустрэўся з актывам беластоцкіх архітэктараў. Абмяркоўваліся найважнейшыя пытанні грамадскага і гаспадарчага развіцця ваяводства, яго будаўніцтва. Падкрэслівалася, што ў нашым ваяводстве не хапае спецыялістаў гэтай прафесіі ў радах нарадовых, таму больш сродкаў добра было б прызначыць на стыпендыі і стварыць лепшыя ўмовы для маладых кадраў. Шмат увагі прысвечана было стварэнню комплексных планаў загаспадарвання, новым сістэмам у будаўніцтве і іншым.

ПІЛЬНЫЯ СПРАВЫ СЯЛА

Нядаўна сельскагаспадарчая камісія пры Ваяводскім камітэце партыі абмяркоўвала самыя надзённыя задачы сяла. Вёў пасяджэнне сакратар ВК партыі Я. Стомпар. Адзначалася на пасяджэнні, што наогул планы ў сельскай гаспадарцы нашага ваяводства выконваюцца паспяхова. 6 паветаў ужо поўнасцю выкупіла мінеральныя ўгнаенні. У іншых справа набліжаецца к канцу. У гэтай галіне мы ўжо займаем 2—3 месца ў краіне. У справе жывёлагадоўлі гаварылася аб хутчэйшым абмене чырвонай польскай пароды кароў на нізінную чорна-белую.

КІРМАШЫ КНІЖАК

Ужо традыцыйна кожная першая нядзеля мая — гэта дзень, калі «Дом кніжкі» выходзіць з кніжкай на вуліцу, бліжэй да чытача. У Беластоку вялікі кірмаш кніжак адбыўся 7 мая на вуліцы Акадэміцкай. Кірмаш арганізуецца штогод у сувязі з Днямі асветы, кніжкі і прэсы. Сёлета гэтыя дні праходзяць пад лозунгам «Кніжка для ўсіх». Лозунг гэты аб'яўлены міжнароднай арганізацыяй ЮНЕСКО. Наступны кірмаш кніжкі адбудзецца 21 мая ва ўсіх мясцовасцях, дзе ёсць гандлёвыя пункты «Дома кніжкі». (яч)

Niedziela 14.V.

7.50 Program dnia. 7.55 TV Kurs Rolniczy:,, Kanalizacja w zagłębionych budynkach inwentarskich". 8.30 ,,Przypominamy, radzimy...". 8.40 ,,Alarm przeciwpożarowy trwa". 9.00 Klub Śmiałych. 10.15 PKF. 10.25 Film dokument. radz. ,,Czas i ludzie". 11.00 Gra orkiestra TV Katowice pod dyr. J. Wikarka. 11.25 ,,Rodzice chrzestni w całym kraju" — rep. 12.10 Dziennik. 12.30 ,,Od Tatr do Bałtyku" — Zespół Pieśni i Tańca CRZZ. 13.30 ,,Przemiany". 14.00 Dla dzieci: ,,Dzieci — hutnikom". 15.00 ,,Warszawskie spotkania". 15.50 Sprawozdawczy magazyn sportowy. W tym ok. 17.05 XXV Wyścig Pokoju — sprawozdanie z zakończenia IX etapu (Gottwaldovo). 17.40 ,,Wielka gra". 18.35 ,,Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 ,,Arsen Lupin" — seryjny film franc. 21.00 ,,Ballady żołnierskie" (,,Melodie Wielkiego Ekranu"). 22.00 Kronika Wyścigu Pokoju i Magazyn sportowy.

Poniedziałek 15.V.

15.20 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.50 XXV Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia X etapu na trasie Gottwaldovo-Trzyniec. 17.35 ,,Zwierzyniec". 18.20 ,,Próba" — film TVP. 18.45 ,,Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: J. Szaniawski — ,,Żeglarz". 21.35 ,,Ex libris" — magazyn książki. 21.55 Recital lutniowy Grzegorza Banasia. 22.15 Dziennik. 22.30 Kronika Wyścigu Pokoju.

Wtorek 16.V.

8.25 ,,U progu dojrzałości" — film fab. radz. 10.00 Dla szkół: (kl. IV) ,,Na ziemi opolskiej". 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski — J. Szaniawski ,,Żeglarz". 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: ,,Wiosenne prace na łąkach". 15.20 i 23.00 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 ,,Gdzieś w Polsce Powiatowej". 17.10 ,,Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 ,,U progu dojrzałości" — film fab. radz. 21.35 ,,Dialogi historyczne" (fragmenty biografii Alfreda Fiderkiewicza). 22.20 Dziennik. 22.35 Kronika Wyścigu Pokoju.

Środa 17.V.

9.00 Dla szkół: (kl. VII) Chemia — ,,Ważny kwas". 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — ,,Wędrówki ciepła". 10.30 ,,Zmyślone" — film TVP. 13.40 ,,Wybieramy zawód". 14.50 i 22.40 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 15.55 Program dnia. 16.00 XXV Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia XI etapu na trasie Trzyniec — Kraków. 17.20 Dziennik. 17.30 Dla młodych widzów: ,,Galeria na medal". 18.00 PKF. 18.10 ,,Rozmowy o książkach". 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 ,,Gdzieś w Grójeckim powiecie" (,,Na rynku pracy"). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 ,,Zmyślone" — film TVP. 20.55 ,,Światowid" — ,,Świat i Polska". 21.30 Impresje baletowe studia tańca nowoczesnego. 22.00 Dziennik. 22.15 Kronika Wyścigu Pokoju.

Czwartek 18.V.

8.15 Matematyka w szkole: ,,Wstęp do teorii informacji" cz. III. 10.55 Dla szkół: (kl. I-III lic.) Język polski — ,,Wydarzenia sezonu teatralno-telewizyjnego". 14.50 i 22.40 Politechnika TV I roku. Fizyka. 15.55 Program dnia. 16.00 XXV Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia XII etapu na trasie Kraków — Rzeszów. 17.20 Dziennik. 17.30 ,,Ekran z bratkiem". 18.00 ,,Poligon". 18.25 TV Kurier Lubelski. 18.45 ,,Mistrzowie krzyżówki" — teleturniej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 ,,Przypominamy, radzimy". 20.10 ,,Alain" — film fab. ang. 21.00 ,,Refleksje". 21.30 ,,Wieczór bez gwiazdy" — Bożysława Kapica i Bogusław Mec. 22.00 Dziennik. 22.15 Kronika Wyścigu Pokoju.

Piątek 19.V.

8.00 TV Kurs Rolniczy dla agronoma i zootechnika: ,,Współpraca służby rolnej z młodzieżą" 9.25 ,,Niebezpieczeństwo było moim zawodem" — film ameryk.-kanad. cz. I (,,Człowiek i morze"). 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Zajęcia techniczne — ,,W nowoczesnym gospodarstwie rolnym". 10.25 ,,Alain" — film fab. ang. 14.50 i 23.10 Politechnika TV I roku. Matematyka. 15.55 Program dnia. 16.00 XXV Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia XIII etapu na trasie Rzeszów — Lublin. 17.20 Dziennik. 17.30 ,,Nie tylko dla pań". 17.50 Magazyn Medyczny. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 ,,Gramy o telewizor" — teleturniej. 19.05 ,,Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 ,,Niebezpieczeństwo było moim zawodem" — film ameryk. — kanad. odc. I (,,Człowiek i morze"). 20.30 ,,Kraj". 21.10 Teatr TV: J. Anouilh — ,,Schadzka". 22.30 Dziennik. 22.45 Kronika Wyścigu Pokoju.

Sobota 20.V.

9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — ,,Ssaki". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — ,,Półwysep Arabski". 11.25 ,,Bosonoga Contessa"—film fab. USA. 15.10 Program dnia. 15.15 Program I proponuje. 15.35 Redakcja Szkolna zapowiada. 15.45 Dziennik. 16.00 XXV Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia XIV etapu na trasie Lublin — Warszawa. 17.40 Dla młodych widzów: Parada Pionierów Moskwy na Pl. Czerwonym w 50-lecie Organizacji Pionierskiej ZSRR (Moskwa). 18.40 ,,Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 ,,Studio 13". 21.35 Dziennik. 21.55 Kronika Wyścigu Pokoju. Wiadomości sportowe. 22.20 ,,Bosonoga Contessa" — film fab. USA.

Piątek, 12 maja

14.20 Program dnia. 15.30 Eureka. 16.00 Panorama nowin. 17.30 ,,Moskiewskie gwiazdy". 19.00 Czas. 19.30 Film fab.

Sobota, 13 maja

9.15 Szkatułka muzyczna. 10.10 Film fab. 11.35 Z historii muzyki białoruskiej. 12.30 Spotkania muzyczne. 13.00 W świecie zwierząt. 14.00 Panorama międzynarodowa. 14.55 Piłka nożna. ZSRR — Jugosławia. 17.00 ,,Moskiewskie gwiazdy" (transmisja koncertu z Pałacu Zjazdów). 19.30 Film. fab. ,,Zbrodnia i kara". I seria.

Niedziela, 14 maja

11.35 Święto wiosny. 13.00 Uniwersytet ludowy. 13.45 Piosenka radziecka. 14.30 Klub filmowy. 16.00 Nowiny. 16.10 KWZ. 18.25 Koncert zespołu ,,Drużba". Solistka E. Piecha. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. ,,Zbrodnia i kara". II seria. 21.15 Mistrzostwa Europy w podnoszeniu ciężarów.

Школа сучасных гаспадароў

Асноўныя сельскагаспадарчыя школы (ЗСР) штораз часцей пераймаюць маёмасць ад былых СПР-аў. У чым тут справа? Праграма ж навучання тут аднолькавая. Настаўнікі таксама тыя ж, што і ў СПР.

Аднак ёсць асноўная розніца — ЗСР-ы лепш рыхтуюць моладзь да выконвання прафесіі і лепш рыхтуюць да навукі ў тэхнікуме. Здаецца, што асноўная прычына гэтага ў тым, што ЗСР у вачах як моладзі вясковай, так і іх бацькоў, перастала быць «вячэрнімі курсамі», а стала звычайнай школай. Ніжэй пастараемся расказаць аб ЗСР у Кленіках, Гайнаўскага павету, якую наведаў аўтар.

Кіраўнік пачатковай школы і адначасова дырэктар ЗСР перадаў розніцу між СПР і ЗСР у некалькіх пунктах: 1. Паколькі ў мінулым у Кленіках была СПР, а недзе далёка ў Дубінах ЗСР, моладзь не хацела ісці да нас у школу, а ішла туды ў ЗСР. 2. У ЗСР ёсць большыя правы адносна вучнёўскіх стыпендый (у Кленіках ў гэтым годзе атрымлівала стыпендыю 6 вучняў), 3. Неяк аформілася думка сярод бацькоў, а таксама і настаўнікаў, што ЗСР з'яўляецца вышэйшай формай арганізацыі школы ад СПР.

Ужо другі год існуе ЗСР (на месцы ранейшай СПР) у Кленіках. Тамашнія настаўнікі, згодна сцвярджалі, што няма клопату з наборам і з наведваннем вучнямі лекцый.

— Калісь пры СПР было так, — уключаецца адна з прысутных настаўніц, — што мы, настаўнікі, хадзілі ад хаты да хаты і прасілі вучняў і бацькоў, каб адны былі ласкавы і самі хадзілі ў СПР, а другія — каб пасылалі сваіх дзяцей. А калі ўжо такі вучань надумаўся і на некалькі дзён прыйшоў у школу, — працягвала настаўніца, — дык невядома, як з ім паступаць: пытаць ці не? Калі запытаеш і не ўмее, паставіш дрэнную ацэнку, дык назаўтра не прыйдзе ў школу...

Сапраўды так часта было. І нельга здзіўляцца маладым вучням, нядаўнім выпускнікам пачатковай школы, якіх настаўнікі пыталі, ставілі і дрэнныя ацэнкі, прымушалі вучыцца, а затым прыходзілі іх прасіць ласкі, каб былі настолькі да іх (настаўнікаў) спачувальнымі і прыйшлі ў СПР. А ўжо калі такі вучань прыйшоў у СПР, дык неаднойчы гаварыў адкрыта: а нашто мне вучыцца, калі настаўнікі і так прыйдуць і папросяць, каб ісці ў школу.

Зараз у Кленіках гэтых праблемаў няма. Проста: зніклі яны разам з ліквідацыяй СПР і ўтварэннем ЗСР.

Але ёсць іншыя праблемы. Справы гэтыя асабліва бачыць настаўнік прафесіянальных прадметаў, Тадэуш Жаброўскі. На яго думку, школа павінна мець узорную гаспадарку, дзе зэтэсэраўская моладзь магла б праходзіць практыку. Кожная са школ (а іх 4 ў Гайнаўскім павеце) не можа мець такой гаспадаркі, бо гэта рэч каштоўная, але адна для чатырох школ магла б быць створана.

Зараз адзінай пляцоўкай, дзе павінна адбывацца практыка, з'яўляецца кленіцкая МБМ. Паводле слоў настаўнікаў і дырэкцыі школы, гэтая інстытуцыя ні ў якім выпадку не навучыць ні правільнай арганізацыі працы, ні правільнай кансервацыі машын і прылад. Можа яна служыць як прыклад толькі ў адным выпадку: як нельга арганізаваць працу і дбаць пра грамадскую маёмасць.

Ёсць і іншая праблема. Ранейшыя праграмы выкладання прафесіянальных прадметаў у асноўным прадбачваюць арганізацыю прадукцыі ў вялікіх дзяржаўных ці кааператыўных гаспадарках. Зрэшты, вучні выязджаюць на практыку ў ПГР, а тым часам нам у асноўным патрэбны гаспадары — прафесіяналы да нашых малых гаспадарак. Мала таго, гэтыя гаспадаркі застануцца і яшчэ доўга будуць асновай прадукцыі сельскай гаспадаркі. Слушна нехта гаварыў, што вёска Беласточчыны не мусіць браць прыкладу з пазнанякаў. Хай нашы гаспадары бяруць прыклад з нашых найлепшых гаспадароў, а будзе дасканала. А калі так, дык чаму не выкарыстаць такія гаспадаркі для вучнёўскай практыкі? Падобныя засцярогі ў адрас праграмаў навучання павінна мець у адносінах да сельгасгурткоў. Вучань амаль нічога не даведваецца ў школе пра сельскагаспадарчыя гурткі, апрача таго, што такая арганізацыя існуе і што пазычае машыны. Здаецца, што выпускнік ЗСР павінен атрымаць шырокія веды пра арганізацыю працы ў сельгасгуртку ці «спулдзельчасці». Гэтыя інстытуцыі створаны да абслугоўвання гаспадара, і сучасны гаспадар павінен умець імі карыстацца.

А. Карпюк
фота аўтара

Надзя Шэшка, Мар'я Касцючук і Мар'я Грыгарук — выдатніцы з I ЗСР у Кленіках.

Дуэт з Гарадка: Ірына Караш і Ірына Паўлючук (II месца сярод калектываў). *Фота Цаф — П. Савіцкі*

«БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 72» — ШКОЛЬНІКАЎ

21 мая г.г. у 10 гадзін у памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ у Беластоку адбудзецца цэнтральны агляд міжшкольнага конкурсу — «Беларуская песня — 72».

Ужо адбыліся агляды ва ўсіх (чатырох) паветах і згодна з правіламі конкурсу, кожны павет можа вылучыць на цэнтральны агляд не больш як трох салістаў і па два дуэты, тэрцэты і квартэты.

Мэта конкурсу — папулярызацыя рэгіянальнай беларускай песні сярод школьнай моладзі.

Ад імя арганізатараў запрашаем усіх любіцеляў беларускай песні. Уваход вольны. (ак)

ДЗЕЦІ І КВЕТКІ

«Дзеці і кветкі» — гэта загаловак выстаўкі каляровых рэпрадукцый, якую арганізавала ў крынкаўскім клубе павятовае праўленне «Рух». Нядаўна адкрыў яе ў прысутнасці мясцовых партыйных і адміністрацыйных улад прадстаўнік павятовага праўлення «Рух» у Саколцы Мечыслаў Шчэпаньчык. (мх)

РЫХТУЮЦЦА Ў ШКОЛУ

Настаўнікі са школы ў Залуках (Беластоцкі павет) арганізавалі ў сваёй школе прадшкольную падрыхтоўку для ўсіх дзяцей, якія ў гэтым годзе пойдуць у першы клас. На занятку, якія вядзе настаўніца Галена Буцько, прыходзіць 20 дзяцей. Знаёміць яна дзяцей са школай, са старэйшымі вучнямі, вучыць, як трэба весці сябе ў школе і г.д. Прадшкольнікі вучацца таксама спяваць песні, дэкламаваць вершы, вучацца лічыць, хадзіць на экскурсіі. У школе маюць яны таксама вельмі цікавыя цацкі і розныя настольныя гульні. (яц)

Зямля гаворыць

Міззэрная рэштка колішняй аграмаднай Бельскай пушчы ў нашыя часы знаходзіцца на ўсход ад мястэчка Нарвы ў Гайнаўскім павеце. Называем мы яе Лядскай пушчай.

Цікава, што ж затаілася ў гэтай назве?

На гэты раз спрабуем пашукаць разгадкі не на зямлі, але... ў зямлі. Звернемся да раскопак, што ў 1961—1963 гадах рабілі беластоцкія археолагі ў Курашаве, Катлоўцы і Кутавой — у раёне самой пушчы. Вучоныя даследавалі ў гэтых мясцовасцях вялікія, бо ў 20—30 метраў у папярэчніку, так званыя княжацкія курганы з позняй рымскай эпохі (ад 200 да 400 гадоў нашай эры). Праўда, усе яны падвяргаліся рабункам з даўніх часоў і да сённяшніх дзён (дзе людзі толькі не шукалі золата!), але ўсё ж захаваліся ў іх косці і чарапкі ад посуду. Па іх і ўстаноўлена, што жылі тут людзі, якія належалі да плямёнаў, што ў тым часе насялялі заходнюю і паўночную Беларусь. Такі ж самы курган быў даследаваны ў вёсцы Растолты (каля Трычоўкі) ў Беластоцкім павеце. Ён быў вельмі багаты. Знойдзены ў ім кавалкі або і цэлыя шкляныя, бранзовыя, сярэбраныя і залатыя рэчы, якія паходзілі з пабярэжжа Чорнага мора. Вось гэтыя княжацкія курганы і дазволілі вучоным выказаць здагадку, што на пачатку нашай эры цераз Беласточчыну, у тым ліку і цераз цяперашнюю Лядскую пушчу, праходзіў гандлёвы шлях, які злучаў пабярэжжа Чорнага мора з Балтыйскім морам і са Скандынавіяй. Праўда, ім перасталі карыстацца ўжо ў V стагоддзі. Вакол гэтага шляху здаўна жылі людзі. Жылі яны і пазней, бо ў ваколіцах Курашава пакінулі пасля сябе пахаванні з XI—XII стагоддзяў нашай эры.

«Ну, добра, — скажа наш чытач. — А адкуль тут аказалася пушча?»

Якраз на гэтае пытанне і адкажа нам сама назва Лядская пушча. Яна нам гаворыць, што ў яе ваколіцах людзі жылі хоць і здаўна, але з перапынкамі. Што ж, былі калісьці і войны, і заразы і вандроўкі цэлых народаў. Бо слова «ляда» абазначае ў наш час у беларускай мове «новае, нядаўна выкарчаванае ад лесу, поле», ва ўкраінскай мове — «месца ў лесе, якое зарасло сасной», у рускай мове «поле, што зарасло маладым лесам, або навіну», у польскай мове «ląd» — «кантынент, суша, зямля», праславянскае «lędo» сваіцкае старажытнапрускаму «lindan» — даліна. Значыць, назва «лядская» змяшчае ў сабе значэнне людскога жылля і дзейнасці чалавека ў пушчы.

Так яно і было. У 1576 годзе, там, дзе знаходзіліся магільнікі з III—IV і XI—XII стагоддзяў, быў ужо вялікі фальварак Ляды, да якога належалі вёскі Чыжы, Койлы, Дубічы Асочныя, Давідовічы, Крывяцічы, Вітава, Істок, Карыцск, Стары Корнін, Мора, Стараберазова, Махнатае, Збуч, Ягаднік, Шастакова, Локніца, Курашава, Камень. Словам, значная частка сённяшніх Гайнаўскага і Бельскага паветаў. А належаў фальварак Ляды з усімі гэтымі вёскамі лясніцтву бельскаму.

Ад назвы фальварку Ляды і пайшла назва ўсходняй часткі Бельскай пушчы.

Мікалай Гайдук

Нарва. *Фота А. Карпюка*

Надзя Анісімовіч

У гаспадарцы ўсе культуры патрэбныя. Гаспадар гадуе карову, свіней, курэй, гусей, каня. Ды сабе патрэбна і мука, і крупа, і бульба, і яблыкі, і капуста, і цыбуля, і шмат чаго іншага. Гаспадар — універсальны чалавек. Ён абазнаны з усім. Але найлепш заўсёды аплочваецца яму, калі апрача гэтых універсальных прац пры жывёлагадоўлі і вырошчванні шматлікіх культур, гаспадар спецыялізуецца ў нейкай адной галіне.

У гэтай публікацыі мы раскажам аб працы на гаспадарцы Надзі і Кастуся Анісімовічаў з Крынак. Згодна яны жывуць. Пагадавалі дзяцей. Дачка Оля кончыла ў Беластоку механічны тэхнікум, ужо замужняя. Сын Міхась — інжынер, выпускнік варшаўскай палітэхнікі, зараз працуе ў ВСІ ў Беластоку. Калі дзеці Анісімовічаў сталі падрастаць, калі пашлі вучыцца далей і выехалі з Крынак, значна ўзраслі выдаткі на іх. Бацькі намагаліся, каб іх сын і дачка і адзенне і абутак мелі не горшае ад іншых, каб мелі таксама грошы на нейкія асабістыя выдаткі, адным словам, каб не адчувалі, што з-за грошай у іх шмат дадатковых цяжкасцей.

І вось тады маці іх, Надзя Анісімовіч ўзялася за кантрактацыю цыбулі. Кожны год закладала 20-аравую плантацыю і вырошчвала на ёй цыбулю. З такога кусочка зямлі ўжо на працяту 10-ці год атрымоўвае 5 і больш тон цыбулі. А кантрактаванай цыбулі збыт запэўнены. У хаце стала паяўляцца штораз больш грошай.

Надзя пачала спецыялізавацца ў іншай галіне — у вырошчванні памідораў. З 10-ці араў атрымоўвала па 2—3 тоны высакаякасных памідораў. А памідоры таксама даюць добры даход. Спецыялізуючыся ў гэтых дзвюх дзялянках, разам з мужам яны апрацоўваюць 5 га зямлі, атрымоўваюць добрыя ўраджаі і шмат увагі прызначаюць свінагадоўлі. Кожны год кантрактуюць каля 10 кормнікаў. 30 курэй таксама прыносяць нядрэнны даход. Працы многа, але затое і грошай многа.

— Мне ўжо не трэба было б столькі працаваць, — гаворыць Надзя, — але вось гэтая прывычка да працы гоніць мяне.

Надзя Анісімовіч і папрацаваць любіць, і цікавіцца светам. Выязджае часта на экскурсіі, якія арганізуе прадпрыемства «Вітаміна», з'яўляецца яна яго перадавым плантатарам.

Калі наведалі мы яе дом, Кастусь Анісімовіч павёз пастрыжаныя ўжо авечкі на пашу ў Гурку. І цялят туды Анісімовічы аддаюць, бо ў Крынках няма добрай пашы. Надзя Анісімовіч нядаўна пабывала ў свае сястры ў Гродне і расказвала нам аб вяселлі пляменніка.

Міхась Хмялеўскі

Пачатак на стар. 1

Крокі сельскай эканомікі

ны аргумент на пацвярджэнне сказанага.

На развіццё сельскай гаспадаркі Гродзеншчыны ў новай пяцігодцы з укладаў дзяржавы і калгасаў накіроўваецца 622 мільёны рублёў, гэта значыць у два разы больш, чым у восьмай пяцігодцы.

За кошт капітальных укладаў будуць уведзены ў эксплуатацыю тысячы гектараў асушаных зямель (95 тысяч гектараў у восьмай пяцігодцы), на 190 тысячах гектараў угоддзяў, якія не патрабуюць асушэння, будуць весціся працы па паляпшэнню глебы. Павялічыцца колькасць машын для комплекснай механізацыі тэхналагічных працэсаў у раслінаводстве і жывёлагадоўлі. У шырокіх маштабах разгарнулася ўжо будаўніцтва вытворчых і культурна-бытавых аб'ектаў. Прычым у жывёлагадоўлі галоўны націск зроблены на стварэнне буйных фабрык малака і мяса. Будуюцца і ў бліжэйшыя гады ўвойдуць у строй такія комплексы ў калгасах імя Горкага Бераставіцкага раёна, імя «1 Мая» Шчучынскага раёна, «Расія» Карэліччскага раёна, імя Чкалава Лідскага раёна і шэрагу другіх гаспадарак вобласці.

Заўважальна ўзрастае энергаўзбраенне сельскай гаспадаркі. Да канца 1975 года на палях калгасаў і саўгасаў Гродзеншчыны будзе працаваць больш 15 тысяч трактароў (у 1970 г. — 11 тысяч). Па сельскіх дарогах будзе ездзіць амаль 7,5 тысяч грузавых машын. А ў 1970 годзе было іх 4,7 тысячы. Вельмі цешыць факт, што ў структуры аўтапарку павялічыцца колькасць спецтранспарта. Калі ў 1970 годзе было ў нас толькі 12 рухомых агрэгатаў тэхнічнага абслугоўвання, дык у апошнім годзе пяцігодкі будзе 84. У пятнаццаць разоў узрасце парк машын для транспарціроўкі аміячнай вады.

Амаль на 2 тысячы штук павялічыцца колькасць жніўных камбайнаў, і ў жніўо 1975 года ў поле выйдзе іх больш 5 тысяч. На плантацыях ільну будзе працаваць 560 камбайнаў, гэта значыць, у сем разоў больш, чым у 1971 годзе.

Палепшыцца якасць сеўных агрэгатаў. З 5,3 тысячы зерневых сеялак, якія будуць у гаспадарках у 1975 годзе, амаль палова — зернетукавыя, гэта значыць з механізмам для аднačасовага рассявання мінеральных угнаенняў. Іх парк у параўнанні з 1971 годам узрасце на 1,1 тысячы штук.

Вялікія клопаты праяўляе партыя і ўрад аб забеспячэнні сельскай гаспадаркі мінеральнымі тукамі. Дастаткова сказаць, што Гродзеншчына атрымлівае іх на 50% больш, чым у восьмай пяцігодцы. У гаспадарках улічваюцца таксама і мясцовыя ўгнаенні. У апошнім годзе пяцігодкі запланавана выкарыстаць іх амаль 10 мільёнаў тон, гэта значыць, у два разы больш, чым у 1965 годзе.

Так, дапамога дзяржавы для калгасна-саўгаснай вытворчасці велізарная, вялікія яе клопаты аб інтэнсіўным развіцці аднаго з галоўных цэхаў краіны. На гэтыя клопаты працаўнікі палёў і ферм адказваюць сістэматычным павелічэннем колькасці прадукцыі. Ад гродзенскіх земляробаў дзяржава атрымае ў 1975 годзе 110 тысяч тон зерня, 273 тысячы тон бульбы, 300 тысяч тон цукровых буракоў, каля 75 мільёнаў штук яек. Усе катэгорыі гаспадарак дадуць 467 тысяч тон малака і 157 тысяч тон мяса. Калі параўнаць аб'ём прадукцыі ў 1975 годзе з 1970 годам, дык ён узрасце па збожжавых на 46,5%, бульбе — 65,4, гародніне — 30,8, жывёле і птушцы — 31%, малаку — 40%, яйках — на 27 працэнтаў.

Вядома, такі рост прадукцыі для дзяржавы магчымы пры сістэматычным узросце ўраджаяў усіх культур, валавым іх зборы, пры значным павелічэнні пагалоўя жывёлы і паляпшэнні яе прадукцыйных якасцей.

Ключовай праблемай, як адзначыў XXIV з'езд КПСС, застаецца вытворчасць збожжа. Працаўнікі сяла вобласці пераканаліся ўжо, што і наша зямля можа даваць добры ўраджай. Але пошукі новых рэзерваў ідуць ва ўсіх напрамках: удасканальваецца структура зерневага кліна, уводзяцца высокаураджайныя гатункі, паляпшаецца насенне і г.д.

У вырошчванні бульбы, напрыклад, пастаўлена задача ўжо ў 1973 годзе перайсці на такія гатункі, як «беларускі ранні», «аганёк», «тэмп», «кандыдат», «паўлінка». Гэта гатункі розных тэрмінаў даспявання, так што лепш можна будзе арганізаваць забеспячэнне «другім хлебам» насельніцтва ва ўсе поры года.

Самае галоўнае, самае важнае — прадукцыйнасць працы. Інтэнсіўная механізацыя, хімізацыя сельскай гаспадаркі вобласці, меліярацыя дазволяць вырасці прадукцыйнасці працы за пяцігодку на 49 працэнтаў. Карацей гаворачы, коштам гэтага і будзе атрымана ўвесь прырост прадукцыі.

Моцная эканамічная база будзе падставай для далейшага паляпшэння жыцця жыхароў сяла, росту іх дабрабыту. У гэтай пяцігодцы, напрыклад, у новыя памяшканні ўвойдуць 3.811 сямей, на 3 тысячы больш, чым у восьмай пяцігодцы. Сетка вясковага водаправода прадоўжыцца на 117 кіламетраў, каналізацыі — на 55,5 кіламетраў. У мінулай пяцігодцы «блакітнае паліва» прыйшло ў 660 сялянскіх дамоў, у гэтай пяцігодцы будзе газіфікавацца 10.860. Пашырыцца сетка культурна-бытавых, школьных і прадшкольных устаноў. Калі ў 1965—70 г.г. было пабудавана дзіцячых прадшкольных устаноў на 1.115 месц, дык у 1971—75 гадах — на 5.440 месц.

...Упэўнена крочыць сялянства Гродзеншчыны па шляху, вызначаным партыяй. Ідзе сямімільнымі крокамі, узнімаючыся ўсё вышэй і вышэй у сваім эканамічным і сацыяльным развіцці. І новая пяцігодка, планы якой земляробы, несумненна, выканаюць, будзе новым узлётам савецкага сяла, значным паляпшэннем жыцця сялянства, якое рука ў руку з рабочым класам будуе камунізм.

«Гродзенская праўда»

Памяшканні для настаўнікаў

Пабудаваны нядаўна настаўніцкі дом у Юшкавым Грудзе (Беластоцкі павет).

Праблема, аб якой зараз многа гавораць і якую неабходна вырашыць у бліжэйшыя гады, гэта памяшканні для настаўнікаў. У гэтай галіне ў нас на Беласточчыне трэба яшчэ шмат папрацаваць. Нашым беластоцкім настаўнікам патрэбна каля 6 тысяч жылых пакояў. На пабудову іх ваяводства атрымала з грамадскага фонду будовы школ і інтэрнатаў каля 59 мільёнаў злотых. Раней усе грашовыя фонды выдаткоўваліся перш за ўсё на пабудову класных залаў. Справа кватэр для настаўнікаў была на далейшым плане. Цяпер больш увагі прысвячаецца настаўніцкім кватэрам, паколькі не маем ужо такіх вялікіх запатрабаванняў на класныя залы.

Як выглядае будова настаўніцкіх кватэр? У гадах 1961—65 перададзена ў карыстанне 1 048 жылых пакояў, а ў 1966 —1970 яшчэ больш — 1 222. Найбольшыя дасягненні мелі ў гэтай галіне Беластоцкі, Бельскі і Гайнаўскі паветы. У адным Беластоцкім павеце гаспадарчай сістэмай пабудавана ў 1966—70 гадах 190 жылых пакояў для настаўнікаў, а ў 1971 годзе — 22 памяшканні на 76 жылых пакояў. Новыя памяшканні атрымалі настаўнікі з Рыбакоў, Юшкавага Груда, Заблудава, Крыніцкіх, Радуляў і іншых мясцовасцяў. На пабудову іх выдаткавана больш трох мільёнаў злотых.

У гэтым годзе будзе перададзены ў карыстанне дом для настаўнікаў у Гарадку. Будзе гэта 4-сямейны дом на 16 пакояў. У гэтым годзе пачнецца будова 4 памяшканняў у Міхалове і 2 памяшканняў у Залешанах. Усе яны будуць будавацца пры дапамозе грамадскіх чынаў. Варта адзначыць, што Беластоцкі павет у пабудове настаўніцкіх кватэр грамадскім чынам займае першае месца ў ваяводстве, а можа нават і ў краіне. Памяшканні будуюцца перш за ўсё ў мясцовасцях, размешчаных найдалей ад гарадоў і сродкаў камунікацыі. Гэта спрыяе стабілізацыі настаўніцкіх кадраў. У тым жа павеце частка кватэр атрымліваецца і ў рамках капітальных рамонтаў школ, адаптацыі пакінутых будынкаў і г.д.

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

Нашы дасягненні ў першым квартале

Люстэркам нашага грамадска-гаспадарчага жыцця з'яўляецца Ваяводскае статыстычнае ведамства ў Беластоку. Яго працаўнікі дакладна лічаць, колькі, калі і чаго нам прыбывае, чаго не хапае, якія наглядаюцца хібы. Нядаўна статыстычнае ведамства аб'явіла справаздачу аб стане гаспадаркі ваяводства на I квартал гэтага года. Варта паглядзець, чаго мы дабіліся за першыя тры месяцы г.г. Адразу ж неабходна адзначыць, што зараз у гаспадарчым развіцці ваяводства наглядаецца працоўны ўздым, выкліканы пастановамі VI з'езду ПАРП. У атмасферы гэтага ўздыму дзяржаўныя і спулдзельчыя прамысловыя прадпрыемствы паспяхова выканалі, а нават перавыканалі планавыя заданні. І так, план I квартала па продажу вырабаў уласнай прадукцыі і паслуг выкананы ў 106,9%. У той самы час валавая (глабальная) прадукцыя ўзрасла на 15,2% і была вышэйшай на 2,2% ад сярэдняй у краіне. Высокіх паказчыкаў павелічэння прадукцыі ў параўнанні з аналагічнымі месяцамі мінулага года дасягнулі камбінат інструментаў і зацiскачаў «Панар-Бяль» (на 27,2%), Гайнаўскае прадпрыемства драўнінная прамысловасці (30,3%), прадпрыемства стружкавых пліт у Сувалках (26%) і Беластоцкае прадпрыемства хатняй птушкі (35,3%). Добрых вынікаў дабіліся таксама ВЗГС, валавая прадукцыя якога павялічылася на 41% і ВСС — на 35,5%, малачарская прамысловасць — 20,5%, прадпрыемствы мясцовай прамысловасці — 24%. Дзякуючы спрыяльным атмасферным умовам, лепшай арганізацыі працы і актыўнасці рабочых калектываў — нашае будаўніцтва рэалізавала сваю прадукцыю ў 105,8%. Гандаль таксама перавыканаў свае планавыя заданні на 42%. Значна ўзрасла дастаўка мяса і мясных вырабаў. Прададзена больш прамысловых тавараў — як вопраткі і сельскагаспадарчых машын. Як бачым, атрымалі мы рад дасканалых паказчыкаў, якія ствараюць аптымістычныя перспектывы на будучыню.

(ЦЯ)

Беларуская літаратура

Аляксандар Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ЯН БАРШЧЭЎСКІ — ЧАСТКА II

Як літаратар Баршчэўскі не адыграў выключнай ролі ні ў польскай, ні ў беларускай літаратуры. Аднак творы яго прадстаўляюць значную цікавасць. Знаходзім у іх спецыфічны адбітак і старога светапогляду, і адбітак некалькіх палітычных падзей, і адбітак ідэалогіі аўтара.

Баршчэўскі вядомы як выдавец літаратурнага альманаха «Незабудка». Альманах гэты выдаваў аўтар на працягу некалькіх гадоў (1840—1844) у Пецярбурзе. «Незабудка» друкавалася на польскай мове, і таму не можам яе звязваць з гісторыяй беларускай літаратуры. Вядомы Баршчэўскі таксама як аўтар польскіх вершаў і празаічных апавяданняў. Сярод прозы Баршчэўскага значную цікавасць прадстаўляе чатырохтомны зборнік «Шляхціц Завальня», які выходзіў у Пецярбурзе ад 1844 да 1846 года. Зборнік гэты таксама напісаны на польскай мове. Аднак уся яго істота цесна звязана з Беларуссю, з беларускім казачным матэрыялам, з беларускай фантастыкай.

Гісторыя «Шляхціца Завальні» простая. Ян Баршчэўскі, калі толькі надакучвала яму гарадское жыццё, выязджаў да свайго дзядзькі Завальні, які любіў відаць народную фантастыку. Сустракаўся з сялянамі, слухаў казкі і апавяданні аб розных нязвыклых здарэннях. Бадай і сам Завальня быў чалавекам, схільным да містыфікацый. Такім людзям, як вядома, заўсёды нешта здараецца і ў дарозе, і ў лесе, і ў сне. Словам, Завальня меў аб чым расказаць. Баршчэўскі, чалавек рамантычнага культу народнасці, запісаў або запамятаў апавяданні дзядзькі. Зрэшты, мабыць, у зборнік уключыў усё найбольш цікавае, казачнае, з чым сустрэўся ў часе сваіх выездаў у беларускія вёскі. Хацеў аднак паставіць помнік свайму дзядзьку. З гэтай прычыны ўсё казачнае аб'яднаў у адну цэласць і даў яму загаловак «Шляхціц Завальня». Увекавечыў такім чынам прозвішча свайго дзядзькі ў літаратуры. Творы, увайшоўшыя ў зборнік «Шляхціц Завальня», гэта найчасцей фантастычныя навелы. Характарам падзей, змрочнасцю, фантастычнымі камплікацыямі, кантактам жывых і памерлых навелы гэтыя набліжаюцца да балад. У навелах гэтых можам знайсці сляды адарваных ад жыцця містыфікацый, але таксама і факты, звязаныя з рэчаіснасцю. Дзякуючы гэтаму, «Шляхціц Завальня» мае пазнаўчы аспект. Можам з яго даведацца аб многіх рэаліях прыгоннага жыцця і аб адносінах аўтара да гэтага жыцця. Многія з навел, увахоззячых у зборнік, гэта праўдзівыя шэдэўры фантастычнай літаратуры. Наколькі нам вядома, навелы гэтыя да сёння не перакладзены на беларускую мову. Прымаючы пад увагу тое, што іх змест і спецыфіка цесна звязаны з Беларуссю, трэба падкрэсліць, што пераклад найцікавейшых з іх на беларускую мову быў бы вельмі карысны.

Нас перш за ўсё цікавіць тое, што Баршчэўскі напісаў па-беларуску:

«Прывучыла ж ты двух хлопцаў, як птушак у сеці,
Яны к табе ўдзень і ўночы рады прылящеці.
І ты к ім летаеш,
Панскі двор пабуджаеш
На вялікі смех».

У двух наступных строфах аўтар не прадвяшчае ўдачы дзяўчыне. Гаворыць, што выбрала яна надобрых кандыдатаў і што нічога карыснага з кахання дзяўчыны не вынікне.

Больш грамадскі, больш сацыялагічны характар мае верш «Гарэліца». У гэтым творы паказвае аўтар прыгоннага селяніна, для якога найпрыгажэйшай марай з'яўляецца думка аб выпіўцы.

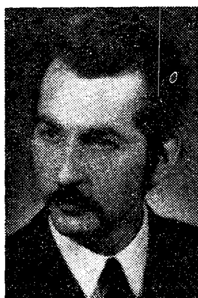
Селянін спадзяецца, што за добрую працу пан пачастуе яго гарэлкай, і гэты момант становіцца прычынай яго радасці.

Найцікавейшай, несумненна, з'яўляецца паэма Баршчэўскага «Рабункі мужыкоў». Паэма была напісана пад уражаннем падзей, звязаных з паходам Напалеона ў Расію. Такім чынам, мы можам гаварыць у нейкай ступені аб гістарызме ў гэтым творы. У сувязі з тым, што напярэдадні руска-французскай вайны на беларускіх землях панаваў страшэнны паншчынны прыгнёт, многія з беларускіх сялян верылі, што прыход французаў абазначае ліквідацыю паншчыны. У сувязі з гэтым нярэдкімі былі сялянскія напады на панскія двары. Баршчэўскі ў сваёй паэме «Рабункі мужыкоў» апісвае адзін з такіх нападаў. Беларускія сяляне разам з французскімі салдатамі нападаюць на панскі двор і грабяць яго. Разграбіўшы дабро, пачалі піць і бясчынстваваць. Баршчэўскі не толькі апісвае здарэнне, але стараецца прадставіць свой пункт гледжання на дзеянне сялянскай масы. Няма сумненняў, што ў падыходзе аўтара да ўчынкаў сялян зазначаецца шляхецкі пункт гледжання на селяніна. Аўтар як бы даказвае, што селянін, пазбаўлены панскай апекі, панскага кіраўніцтва, становіцца анархістычным натоўпам. Дзеянасць яго трацяць канструктыўныя элементы, селянін становіцца знішчальнікам ладу і парадку. Убогі сялянскі розум не можа запанаваць пад стыхійнай эмоцыяй.

Несумненна, праў быў праф. Карскі, калі гаварыў, што творчасць Баршчэўскага зыходзіць з апякунскіх тэндэнцый у адносінах да селяніна. Так ці інакш, роля Баршчэўскага ў развіцці беларускай літаратуры даволі значная, хаця ў ніякім выпадку не пераломная.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Мікалай Корх

Мікалай Корх, ураджэнец Чэхаў Арлянскіх, Гайнаўскага павету, працуе супольна з бацькам на больш чым 10-гектаравай гаспадарцы. Зямля тут не найлепшая, але калі яе добра дагледзець, дык можна сабраць зусім неблагі ўраджай збожжавых культур і бульбы. Мікалай Корх задумаў аднак заняцца птушкаводствам. Хоча завесці ў сябе курэй. Мары гэтыя, ведаючы ўпарты і заўзяты характар Мікалая, напэўна будуць паспяхова вырашаны.

Мікалай, як кажуць суседзі, мае залатыя рукі, а да таго яшчэ багаты жыццёвы вопыт. На што ні гляне, дык у вольную хвіліну паспрабуе зрабіць. Калі наведаў я яго дома, Мікалай заканчваў працу над новай жалезнай брамай. Ён упэўнена ўвіхаўся са зварачным апаратам. Адрамантаваць матацыкл або тую ці іншую сельскагаспадарчую машыну — яму таксама пад сілу.

Ды Мікалай майстар на ўсе рукі не толькі ў гэтай галіне. Гэта мастак і разьбяр. Цягу да малявання адчуў ён яшчэ ў ранняй маладосці. Малюе крыху і цяпер. Зараз больш увагі прысвячае ён разьбе па дрэве. Матываў да сваіх прац шукае ён у прыродзе. З-пад яго нажа выходзяць даволі ўдачныя людскія постаці ў хвілінах напружаных роздумаў або ў іншых праявах жыцця. — Адны толькі карэнні дрэў, — кажа Мікалай, — гэта цікавы свой багаццем свет. Паказваў мне ён сапраўды вельмі арыгінальныя і непаўторныя ў сваім характэры людскія і звярыныя постаці, згледжаныя ў карэннях. Можна было імі толькі захапляцца. Варта адзначыць пры тым, што гэтыя працы таленавітага назіральніка прыроды ўдзельнічалі ў шматлікіх выстаўках прац мастакоў і разьбяроў-аматараў. Атрымаў Мікалай за іх дыпломныя ўзнагароды.

Шчодрая натура надарыла Мікалая таксама і музычным талентам. Мікалай даволі хутка аваладаў ігрой на акардэоне. Зараз іграе ён не на адной танцавальнай вечарыне ў мясцовым клубе.

А ў клубе, якім дарэчы ўжо трэці год кіруе імення Мікалай Корх, кожны наведвальнік можа знайсці сабе нейкую «разрыўку». Ёсць тут тэлевізар, радыёпрыёмнік, адаптар, розныя настольныя ігры, свежая прэса, новыя кніжкі і г.д. У клубе дзейнічае гурток фотааматараў, якім кіруе Мікалай, а таксама адбываюцца тут заняткі музычнага калектыву. У клубе часта адбываюцца розныя цікавыя мерапрыемствы.

Так што смела можна сказаць, што клуб з'яўляецца сапраўдным цэнтрам культуры ў гэтым вясковым асяроддзі. Вялікая заслуга ў гэтым яго кіраўніка Мікалая Корха, які патрапіць згуртоўваць моладзь, а потым умела ўключаць яе ў культурную дзейнасць. Моладзь з Чэхаў Арлянскіх вельмі актыўна ўдзельнічае ў шматлікіх грамадскіх чынах. Працавала яна пры пабудове дарогі, пры пасадцы дрэўцаў вакол клуба, пры пабудове прышкольнай агародкі і г.д. Зараз моладзь абавязалася прыступіць да першамайскіх чынаў.

Мікалая Корха паважае не толькі моладзь, але і старэйшыя аднавяскоўцы. Ён быў выбраны радным, солтысам і старшынёю ЛОК-аўскай арганізацыі. Усе гэтыя функцыі ён выконвае паспяхова. Усё яму пад сілу. Таму і нялёгка адмовіцца Мікалаю Корху ад той ці іншай функцыі. Ва ўсіх карыстаецца ён заслуханым даверам.

Я. Цялушэцкі

У ГАЙНАЎЦЫ

Атрымаеш працу і здабудзеш прафесію

У Гайнаўцы распачаў працу 2-гадовы 124-ы Добраахвотны гуфец працы (ОГП). Створан ён пры Бельска-Падляшскім будаўляным прадпрыемстве, якое сваёй дзейнасцю ахоплівае і раён Гайнаўскага павету. Гайнаўскі гуфец з'яўляецца гуфцам прадукцыйным, у якім яго ўдзельнікі вучацца агульнабудаўлянай прафесіі.

124-ы ОГП распачаў ужо працу, але ёсць яшчэ свабодныя месцы. Заявы могуць падаваць кандыдаты ва ўзросце 18—24 гады, здольныя да ваеннай службы, якую будуць праходзіць на месцы ў рамках тэрытарыяльнай абароны (ОТ).

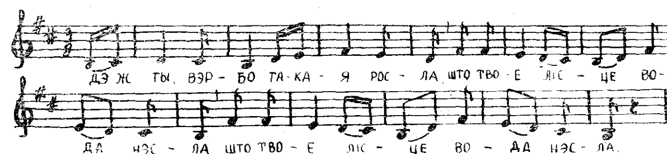
У ОГП могуць быць прыняты тыя кандыдаты, якія закончылі прынамсі 6 класаў пачатковай школы. Апрача прадукцыйнай працы і тэарэтычнай прафесіянальнай вучобы, юнакі ОГП маюць магчымасць закончыць пачатковую школу. Праца ў гуфцы акордная, а заплата — згодна з адпаведнымі стаўкамі, абавязваючымі на даным прадпрыемстве. Кватэры бясплатныя ў рабочым інтэрнаце, а за харчаванне трэба плаціць 18 зл. у дзень. (ак)

Сельгасгурток у Тапалянах...

...працуе без страт. Гэта амаль самае важнае. Мае ён 8 трактараў з камплектамі падвесных машын, 2 абмалотачныя агрэгаты, 7 бульбакапалак, 11 збожжавых сеўнікаў, 2 сеўнікі да мінеральных угнаенняў і г.д. Праўленне сельгасгуртка намерана купіць яшчэ ў гэтым годзе 2 абмалотачныя агрэгаты. Зараз тапалянскі сельгасгурток налічвае 96 членаў з Тапалян і Патокі. Добра дзеецца, што сельскагаспадарчыя машыны «кулка» выкарыстоўваюцца перш за ўсё да палявых работ. Сяляне найбольш карыстаюцца імі пры жніве і пры капанні бульбы. Трактарысты зарабілі пры палявых працах 180 тысяч злотых. У той перыяд, калі няма працы ў полі, трактарысты ідуць працаваць пры будове дарог або ў лесе. (яц)

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

СЯМЕЙНАЯ

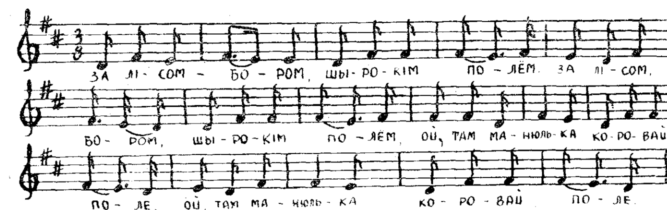

Дэ ж ты, вэрбо, такая росла,
Што твое лісце вода знэсла?
Што й твое лісце вода знэсла?
Знэсла вода, тыха вода.
Нэ пойду замуж за год, за два;
Нэ пойду замуж за год, за два.
Но пойду замуж аж пятого,
За тую п'яныцю проклятого,
За тую п'яныцю проклятого.

Людэ кажут, што він нэ п'е,
А він кажды дэнь з корчмы ідэ,
А він кажды дэнь з корчмы ідэ.
Пропыв коныка воронёго,
Ідэ до стаенкі по другого,
Ідэ до стаенкі по другого.
Ой, нэ раз, нэ два выкупляла
В вышнёвум садочку й ночовала,
В вышнёвум садочку й ночовала.

ВЯСЕЛЬНАЯ

Песня каравайніц

За лісом-бором, шырокім полём;
За лісом-бором, шырокім полём,
Ой, там Манюлька коровай поле;
Ой, там Манюлька коровай поле.
Ой, поле, поле, пэрэбырае;

Ой, поле, поле, пэрэбырае,
Кокіль-мытліцю набік скідае.
З кокулю-мэтліці нічого й нэ будэ,
З пэрэбір-пшаныці коровай будэ.
Пэрша кветоньҡа — молода Манечка.

Запісаў 21 сакавіка 1972 г. ад Марыі Каспэрук, 1920 г. нараджэння, якая жыве ў в. Вілянова, грамада Клюковічы, Сямяціцкі павет, Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

НЕДАЛЁКА АД ГАРКАВІЧ

Хата Аляксандра Аношкі стаіць у полі за вёскаю Гаркавічы. Жыве ён тут са сваёю жонкаю і дваімі дзяцьмі. Віталік ходзіць у 5 клас, а Аля ў 8 клас. Збіраецца яна восенню паступіць у тэхнікум спажывецкай прамысловасці ў Беластоку. У хаце Аля многа памагае бацькам, асабліва маці. Яна пераважна кухарыць. Віталік — памочнік бацькі. Ён у будучыні будзе гаспадаром. Гэта ўжо вырашана ім і бацькамі. У Аношкаў ёсць яшчэ адна дачка Ірэна. Жыве і працуе яна ў Саколцы. Часам прыязджае дахаты, каб пабыць разам з бацькам і маці, з Віталікам і Аляй. А калі прыедзе з кім-небудзь з працаўнікоў сваёй установы, бацькі сардэчна запрашаюць госця ў хату. Маці хутка кроіць скваркі на патэльню, прыносіць вядро яек і смажыць 10—15 яек, а часам і больш, у залежнасці ад колькасці гасцей, наведаўшых іх хату. Бацька тады скідае рабочы касцюм, мыецца, пераапранаецца, прыносіць гарэлку і заводзіць гутарку аб жыцці-быцці, аб працы на гаспадарцы.

Ён мае аб чым расказваць. На яго долю выпала нялёгкае жыццё. Немцы вывезлі яго на прымусовыя работы ў Прусію. Пасля ён быў салдатам Савецкай Арміі і граміў гітлераўцаў. Мае медалі «За адвагу», «За перамогу», «За ўзяцце Кенігсберга». Пасля вайны быў у многіх раёнах СССР, у тым ліку і ў Маскве. А калі вярнуўся ў сваю родную вёску Вярхлессе, сасваталі яго з дачкою Трахіма Паца з Гаркавіч, і ён прыйшоў да іх у прымы.

Гаспадарку Аношкі вядуць на высокім узроўні. Выкарыстоўваецца тут многа мінеральных угнаенняў. На іх Аношка выдаў у мінулым годзе 5100 зл. У сярэднім выйшла яму з га па 28 цэнтнераў збожжа. Гэта ўжо даволі добра як на зямлю гэтай мясцовасці. Кожны год Аношкі кантрактуюць па 10—12 штук кормнікаў, якія пераважна ідуць у першую катэгорыю, па 2—3 штукі яловага была прадаюць Аношкі дзяржаве. Зараз ёсць у іх тры дойныя каровы. Дзве ўжо ацяліліся, ужо цялят адсадзілі ад кароў і прывучаюць іх есці. Будуць гадаваць і трэцяе цяля, таму што на наступны год законтрактавалі яны 3 штукі яловага быдла.

Значны даход гаспадарцы прыносяць куры, якіх зараз у Аношкаў 36 штук, а таксама продаж малака дзяржаве. Бывала, што па 2 тысячы злотых у месяц атрымоўвалі за малако.

Адным з галоўных недахопаў іх гаспадаркі з'яўляецца тое, што да яе не даведзена электрычнае святло. Гэтую справу можна было б ужо ўладзіць, але Аношкі хочуць пасяліцца ў вёсцы. Звязана гэта з камасацыяй і абменам зямлі. Пасяліцца аднак не ў суседніх Гаркавічах, але ў Сукавічах, дзе ўжо старгавалі нават хату. Зразумела, што патрабаваць гэта будзе шмат дадатковай працы з перабудаваннямі і пераездамі, але ўсё ж у вёсцы лепш жыць, чым далёка ад людзей.

Міхась Хмялеўскі

НАСТАЎНІЦА

Ужо многа год настаўнічае Станіслава Бадура ў Саколцы. Зараз яна бібліятэкар у пачатковай школе №4. Пані Станіслава развівае з дзяцьмі не толькі чытацкую дзейнасць. Вакол сябе згуртавала актыў і працуе ўсюды там, дзе знаходзіць свабодная месца.

Станіслава Бадура: «...каб дзеці рабілі ўласнымі ручкамі».

Будучы ў школе я пачуў многа добрага пра настаўніцу. Перш за ўсё гэта тое, што С. Бадура заказана ў грамадскую працу, што яна надта скромная і што не чакае ўказанняў улад, але найчасцей сама з'яўляецца ініцыятарам розных пачынанняў.

Асабліва многа працуе яна пры агульнаграмадскіх акцыях, як, напрыклад, пры пабудове Цэнтра здароўя дзіцяці, Каралеўскага замка і інш. У мінулым годзе дзеці пад яе кіраўніцтвам вырошчвалі кветкі, раннюю зялёную цыбулю, збіралі хрэн, рабілі выцінанкі. Усё гэта прадавалі, а зароблены такім чынам 1.105 зл. пераказалі на замак. Год перад гэтым вучні сакольскай «чацвёркі» пераказалі на Цэнтр здароўя дзіцяці 2.135 зл. Гэтыя грошы зарабілі яны самастойна, робячы брошкі, святочныя адкрыткі, маляваныя яйкі і інш. Усё гэта дзеці таксама прадавалі. Прадавалі ўсюды: суседзям на месцы жыхарства, знаёмым, у школе, бацькам. Трэба прызнаць, што выконвалі гэта вельмі арыгінальна і таму ахвотных да куплі было многа.

— Надта люблю і цаню такія грамадскія акцыі і можа таму прысвячаю гэтай справе так многа месца, — гаворыць пані Станіслава. — Лічу, што дзеці павінны ўключацца ў такія акцыі, але адначасова з'яўляюся ворагам таго, каб гэта адбывалася шляхам збору грашовых складчын, якія дзіця найлягчэйшым спосабам атрымлівае ад бацькоў. Гэта дэфармуе выхаваўчую працу, выклікае дрэнныя прывычкі ў дзяцей тыпу: дай грошы, бо мне трэба. Каб школа не збірала на розныя складчыны, дык напэўна дзеці мелі б менш магчымасцяў ашукваць бацькоў, што нібыта грошы патрэбныя на складчыну, а фактычна ідуць на што іншае. Мэта маіх пачынанняў — каб свой уклад дзеці ўносілі сваімі ўласнымі ручкамі. Такім чынам яны не толькі вучацца шанаваць працу, але адначасова знаёмяцца, напрыклад, з вырошчваннем цыбулі, кветак — адным словам таго, што кожнаму ў жыцці прыдасца.

— Гм! Пытаеце адкуль ініцыятывы і дзе мы гэта робім, — усміхаючыся, працягвае размову настаўніца. — Шчыра кажучы, найчасцей думку падсоўваю я, але вельмі часта робяць гэта самі дзеці. Вырошчванне зялёнай цыбулі ці кветак адбываецца ўсюды: у школе і дома ў дзяцей. Мая кватэра таксама абстаўлена скрынкамі з раслінамі...

У хроніцы сакольскай «чацвёркі» запісана, што яе вучні ў мінулым пераказалі 5 тыс. зл. на «Дом хлопа» (а зарабілі іх на рванні ільну), 2 тыс. пераказалі на пацярпеўшых ад паводкі, а даход з арганізаванага Станіславай Бадурай кукальнага тэатра пераказаны на Цэнтр здароўя дзіцяці.

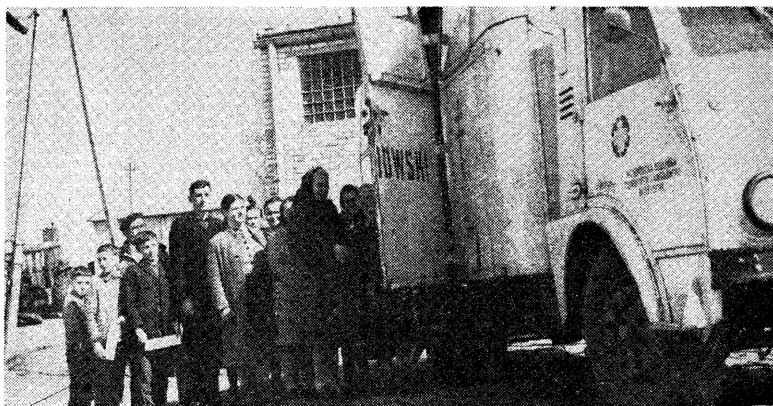
А. Л.

ЗДАРОЎЕ — СПРАВА ВАЖНАЯ!

Каб ведаць, напрыклад, ці лёгкія маем у парадку, неабходна іх прасвятліць. Найлепш лячыць туберкулёз, прафілактычна. З мэтай заўчаснага выяўлення інфекцыйных хвароб зараз выязджаюць у вёскі рэнтгенаўскія амбулансы.

На здымку: рэнтгенаўскі амбуланс у вёсцы Юшкаў Груд (Беластоцкі павет).

Фота: Я. Цялушэцкі

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

З ГІСТОРЫ СЫРАВАРСТВА

Мы падумалі сабе, што, уласна кажучы, да лета яшчэ далёка і да сапраўднага сезона яшчэ кавалак часу і вырашылі на старонках «Нівы» распачаць тым часам «сырную акцыю». Тым больш, што даслоўна на днях у нашых кнігарнях паявілася цікавая кніжка Іяланты Славікоўскай «Патравы з сыра», на якую мы будзем часткова абапірацца ў сваіх рубрыках аб сыры.

У першым адрэзку нашай акцыі мы раскажам пра некалькі цікавостак з гісторыі сусветнага сыраварства.

Гісторыя польскага сыраварства маладая ў параўнанні са старой гісторыяй і сыраварскімі традыцыямі некаторых іншых краін. Гэтым якраз тлумачацца нашы слабыя веды аб сырах. А Польшча ж з'яўляецца ў даны момант адным з перадавых вытворцаў. Першыя сыраварні ў Польшчы ўзніклі ў канцы мінулага стагоддзя на Падкарпацці. Уменне вырабляць сыры прыйшло ў Польшчу з Балканаў. Гісторыя французскага ці, напрыклад, галандскага сыраварства намнога старэйшая.

Палякі зазвычай ядуць сыр няўважна, зусім інакш, чым робяць гэта французы. Французы кажуць, што сыр — гэта гонар Францыі. А снеданне, абед, ці вячэра без сыра не будзе ядой французскай. У Францыі вырабляецца каля чатырохсот гатункаў сыра.

Сыр рабілі ўжо ў старажытнасці. Старажытныя грэкі ўжывалі да фарміравання сыроў малыя віклінавыя кошычкі, аб якіх пісаў Гамер у «Адысеі». Як вынікае з вядомых крыніц, аж да перыяду ранняга сярэдневякоўя сыры вырабляці выключна з авечага і козяга малака.

У Францыі сыраварства развівалася пад высокім пратэктаратам пануючых класаў. У XVII стагоддзі сыры з Рокфору падавалі на каралеўскім двары ў Версалі. Гэты горад сыравараў атрымліваў спецыяльныя каралеўскія прывілеі ўжо ад 1407 года. А ў французскай энцыклапедыі Дзідро напісана было: «Сыр з Рокфору з'яўляецца, несумненна, першым сырам Еўропы».

Багатыя традыцыі мае таксама Галандыя, Швейцарыя, Англія. Спецыяльнасцю кожнай краіны з'яўляюцца арыгінальныя гатункі сыра. Сыры французскія — гэта, між іншым, вядомыя нам камэмбэр, бры, рокфор; галандскія — гэта эдамскі, гоўда, англійскія — чэдар, дэбрай; са Швейцарыі паходзіць эментальскі сыр; з Германіі — сыр тыльзіцкі.

У многіх еўрапейскіх гарадах у сярэдневякоўі адбываліся рэгулярна ярмаркі сыроў. У першых гадах нашага стагоддзя славутыя былі ярмаркі сыроў эдамскага і гоўда ў галандскіх гарадах. Толькі ў горад Алькмар звозілася амаль 4 мільёны кілаграмаў эдамскага сыра ў год. Эдамскі сыр атрымаў назву сваю ад горада Эдам у паўночнай Галандыі. Старыя традыцыі, звязаныя з сыраварствам, уплываюць, несумненна, на сучасную высокую культуру іх спажывання.

Гаспадыня

У 90 ГАДАВІНУ НАРАДЖЭННЯ У. ГАЛУБКА

З крыніц народных

Літаратурны і акторскі талент Уладзіслава Галубка — аднаго з заснавальнікаў беларускага тэатра — вырас і сфармаваўся пад уздзеяннем беларускай вуснай народнай творчасці і яго ўласных назіранняў над штодзённым народным побытам.

Нарадзіўся Уладзіслаў Галубок 15 мая 1882 года на станцыі Лясной каля Баранавіч у сям'і рабочага-чыгуначніка. Пакуль жыў бацька, закончыў ён прыхадскую школу і паступіў у гарадское вучылішча. Пасля смерці бацькі, калі хлопцу было ўсяго трынаццаць год, прыйшлося яму зарабляць на хлеб, вопратку і кватэру. У. Галубок наймаўся выгружаць дровы з вагонаў, служыў прадаўшчыкам у спажывецкай краме, працаваў слесарам у чыгуначным дэпо.

Замілаванне да літаратуры і чулае вока назіральніка жыцця заахвоціла У. Галубка спрабаваць сваіх сіл у літаратурнай творчасці. Пачынаючы з 1906 года, у беларускім штотыднёвіку «Наша Ніва» сталі паяўляцца яго вершы і апавяданні. Асноўныя іх матывы — гэта асуджэнне пануючага грамадскага ладу і надзея на хуткае сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне беларускага народа. У 1913 годзе выходзіць з друку яго зборнік «Апавяданні».

Але не паэзія і проза былі прызнаннем Уладзіслава Галубка. У 1917 годзе з-пад яго пяра выходзіць першая п'еса «Пісаравы імяніны», якую неўзабаве Беларускае таварыства драмы і камедыі паставіла на сцэне. Едкая сатыра і народны гумар, якімі прасякнуты гэты твор, а таксама жвавае развіццё дзеяння і сакавітыя дыялогі забяспечылі п'есе вялікі поспех у гледачоў. Удачны дэбют заахвоціў У. Галубка не толькі да напісання наступных драматычных твораў, але і прыняць непасрэдны ўдзел у іх пастаноўцы.

Гэтае жаданне творцы магло поўнасцю здзейсніцца ўжо толькі пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі савецкая ўлада прадставіла У. Галубку спрыяльныя ўмовы для арганізавання Беларускага вандроўнага тэатра. 15 жніўня 1920 года ў Мінску пастаноўкай п'есы «Суд» У. Галубка тэатр пачаў сваю дзейнасць. Пачаткова аснову акторскага калектыву тэатра складала сям'я і блізкія У. Галубка, потым у яго прыходзяць новыя артыстычныя сілы, сярод якіх былі і такія вядомыя беларускія пісьменнікі як Міхась Чарот, Алесь Дудар, Іларый Барашка, Васіль Сташэўскі. Тэатр Галубка — бо так пераважна называлі Беларускі трэці дзяржаўны драматычны тэатр — у сваіх вандроўках па гарадах, мястэчках і сёлах Беларусі дэманстраваў здабыткі беларускай нацыянальнай культуры, знаёміў працоўных са сцэнічным мастацтвам, праводзіў асветніцкую і агітацыйную дзейнасць. Яго пастаноўкі былі каларытныя, багата аздобленыя музыкай, беларускімі народнымі песнямі і танцамі. Тэатр карыстаўся вялікай папулярнасцю ў гледачоў і за семнаццаць год свае працы даў тысячы пастановак, а п'еса У. Галубка «Ганка» ставілася ім 498 разоў! У яго вельмі разнастайным рэпертуары знаходзіліся творы беларускіх, рускіх, украінскіх і драматургаў іншых народаў СССР, але ўсё ж пераважалі п'есы самога У. Галубка. І гэта не выпадкова, бо пяру яго належыць каля 50 сцэнічных твораў. З такога рэпертуарнага багацця было што выбраць! Найчасцей жа ставіліся побач «Ганкі», «Суда» і «Пісаравых імянін» п'есы «Апошняе спатканне», «Бязвінная кроў», «Пан Сурынта», «Ветрагоны», «Фанатык», «Плытагоны», «Пінская мадонна». Амаль усе свае п'есы У. Галубок сам рэжысіраваў, даваў ім музычнае афармленне, рыхтаваў касцюмы і дэкарацыі, выступаў у іх акторам.

Ул. Галубок 20.III.1916 г.

У п'есах У. Галубка пераважае сялянская праблематыка. «Сапраўдны народны самародак, У. Галубок вызначаўся не столькі вялікім майстэрствам, колькі выключным разуменнем думак і надзей сялянства, для якога і аб якім ён пераважна пісаў. У гэтым была яго сіла і яго слабасць», — так успамінае драматурга А. Саннікаў. Падкрэслівае ён, што «ў п'есах У. Галубка відаць выдатная сувязь з народнай творчасцю. Шмат у якіх вобразах і сцэнах можна заўважыць непасрэднае ўздзеянне фальклору, уплыў розных яго жанраў; асобныя карціны яго п'ес напісаных як песні, як жалобныя плачы і легенды. Сакавітымі вострымі рысамі накідае ён характары сваіх герояў, заўсёды імкнучыся як мага больш выразна падкрэсліць, на чыім баку праўда».

Уладзіслаў Галубок памёр у 1937 годзе. Але закладзеная ім у беларускім тэатральным мастацтве традыцыя застаецца жывой і ў нашыя дні. Да багатай драматургічнай спадчыны слаўнага пісьменніка і актора звяртаюцца і цяпер тэатральныя калектывы, увасабляюць яго творы на сцэнах прафесіянальных і самадзейных тэатраў. Як вядома, «Суд» і «Пісаравы імяніны» і па сённяшні дзень ставяцца самадзейнікамі Беласточчыны.

Ігнат Снарскі

ЯЎГЕН БЕРАЗНЯК

"Я"-"ГОЛАС"

МАЁР ВІХР РАСКАЗВАЕ ПРА СЯБЕ І СВАЮ РАЗВЕДКУ

КУРТ ПЕКЕЛЬ

Трывожнае папярэджанне нашых польскіх сяброў пацвярджалася паведамленнямі Праўдзівага, Молніі. Са жніўня планамерна рыхтавалася знішчэнне Кракава. Навязаць наступаючым часцям Савецкай Арміі вулічныя баі, завабіць у пастку, набітую многімі тонамі аманалу, і ўзарваць горад — такі быў план гітлераўскага камандавання.

У сваіх радыёграмах Цэнтр прасіў паведаміць характар і сістэму варожых умацаванняў Кракава. Мне тады, натуральна, не былі вядомы далёкія, стратэгічныя задумы камандавання, але адчувалася: насяваюць вялікія падзеі.

Кінулася ў вочы новая тактыка генерал-губернатара Польшчы Ганса Франка.

— Нешта ўжо вельмі падазрона, — дзяліўся сваімі апасеннямі Аляксей, — заігрыванне ката са сваімі ахвярамі. Старая палітыка бізуна і перніка. Гэткае прадстаўленне «Кот і мышы».

З аднаго боку, узмацняюцца рэпрэсіі, аблавы, на вуліцах хапаюць людзей, кідаюць у турму, працоўныя лагеры. З другога — прыёмы ў Вавельскім каралеўскім замку. На гэтыя прыёмы ўпершыню дэманстратыўна запрашаюцца палякі — прадстаўнікі мясцовай адміністрацыі і інтэлігенцыі. Франк выступае на гэтых прыёмах. У ролі айца-дабрадзея, заступніка польскага народа, заклікае палякаў аказаць усялякую дапамогу «няшчасным» бежанцам са спаленай Варшавы, запалохвае «бальшавіцкім нашэсцем» і абяцае адстаяць еўрапейскі старажытны горад ад «дзікіх орд Усходу».

Мы з Аляксеем зрабілі такі ж вывад, што і польскія нашы таварышы: Франк і яго адміністрацыя, апрача іншых мэт, спрабуюць усыпіць пільнасць мясцовага насельніцтва, да апошняй мінуты строга ўтойваючы план знішчэння горада.

Што магло выратаваць Кракаў? Толькі імклівасць, магутны і дакладны ўдар па ворагу, які б выключаў знесяленне, небяспечныя для горада баі. Але для гэтага трэба было ведаць, і ведаць дакладна, усе слабыя і прыступныя ўчасткі абароны, дастаць дэталёвы план замініравання горада.

Аляксей вярнуўся ў Кракаў. Неўзабаве ад яго прыйшло новае трывожнае паведамленне: «Праціўнік вельмі ўмацоўвае Кракаў. Замураваны вокны першага паверха галоўпаштамта. У астатніх — амбразуры, абсталяван дот...»

Аляксей пацвярджаў нашы папярэднія даныя аб будаўніцтве дотаў у раёне электрастанцыі. Отман удакладняў: «Камандуе абаронай Кракава генерал Гортс — камендант Кітэль. Гарнізон — тры дывізіі».

Дзмітры Ільенка — Міца-Цыган.

Адсеяць другараднае, зверыць даныя з розных крыніц; прааналізаваць, спіснуць данясенні ў скупыя радкі радыёграм — я ўжо знаходзіў задавальненне ў гэтай чарнавой, крыху аднастайнай рабоце, якая паўтаралася з дня ў дзень.

Цэнтр не выпускаў нас з віду ні на дзень, чуйна рэагаваў на дзейнасць групы.

« Вашы даныя, — гаварылася ў адной з радыёграм, — выключна каштоўныя. Усімі сіламі скансэнтруйце ўвагу на абарончых абводах Кракава і інжынерных збудаваннях уздоўж левага берага Віслы».

Усё зводзілася да адной, цяпер галоўнай для нас задачы. Неабходны цэльны малюнак абароны Кракава. А яго ў нас не было.

Тут я атрымаў запіску Аляксея: «Інжынерная частка ўмацавальнага раёна дыслацыруецца ў вёсцы Рачэховіцэ. Камандуе ёю генерал-маёр».

Генерал-маёр... Яму ўжо напэўна вядомы калі не ўвесь план, то ўжо ва ўсякім разе частка плана, умацавальнага раёна. А што, калі?..

Я — да Гардага, камандзіра польскага атрада. Яму мой план спачатку здаўся фантастычным. Аднак абяцаў усё разведаць. З польскім сувязным Метэкам пайшоў Міца-Цыган. На трэці дзень група вярнулася. Цыган далажыў абстаноўку. У Рачэховіцэ паўнютка немцаў. За вёскай, у лесе, размясцілася танкавая часць. «Наш генерал-маёр ужо

ТРЫБУНА чытачоў

ВЫПАДКІ

■ 16. IV.72 г. у вёсцы Бернікі, Сакольскага павету Мікалай Матышчук (17 год), з прычыны дэфекту матацыкла, на якім ехаў, вывернуўся на вуліцу і, моцна пабіты, трапіў у шпіталь.

■ 16.IV.72 г. на дарозе Саколка—Крынкі Антона Любэцкага, які ехаў пасярэдзіне дарогі на ровары, зачапіў самаход і веласіпедыст зламаў руку.

■ 23.IV. 72 г. каля вёскі Навасады, Гайнаўскага павету матацыкліст Юрка Кендзюк з Пасталова (22 гады) штурхнуў на дарозе Яўгінню Гінюк з Дубін (30 год), якая ў выніку гэтага трапіла ў шпіталь.

■ 19.IV.72 г. у Гарадку матацыкліст Ян Бубрыцкі (51 год) штурхнуў 75-гадовую Анну Налівайка, якая пераходзіла праз вуліцу. Яна трапіла ў шпіталь. Матацыкліст таксама трапіў у шпіталь.

САМАГОНКА

■ 18.IV.72 г. міліцыя з Нарвы знайшла ў Юльяна Сахарчука з Рачкаў (Гайнаўскі павет) 8 літраў самагонкі і апаратуру.

■ 22.IV.72 г. міліцыя з Чыжоў знайшла ў Анатоля Максімюка з Ягаднікаў (Гайнаўскі павет) 20 літраў брагі і апаратуру.

ОЙ НЭ ЗНАЮ, ШТО ТО БУДЭ

Ой нэ знаю, што то будэ,
Як наш Ванька граті будэ.
Як вун стукнэ мяч ногою,
То нэ стрымаеш рукою.

Як вун пуйдэ до атаку,
То всім хлопцём дасть вун маку.
Вун нас всіх раз-два ківнэ
І мяч в брамку знов вальнэ.

Хоч вун лівою ногою грае,
То нэ хто нэ нарыкае.
Всі добра його знаем,
Якую форму Ванька мае.

Сцёпа Палавянюк,
Агульнаадукацыйны ліцэй імя Б. Тарашкевіча ў Бельску Падляшс.

КЛІН

Пэўна чуў з нас не адзін
Многазначна слова клін.
Кліна многі сустракалі:
Адзін з дрэва, другі з сталі.
Нават, шыючы спадніцы
І мужчынскі нагавіцы,
Тут таксама не адзін
Ужывае слова клін.
Многі з нас, гэта вядома,
Бо п'е дзесьці, вып'е ўдома,
І па гэтай вось прычыне
Зноў гамонка йдзе аб кліне.
Часта многія з мужчын
Выбіваюць клінам клін.

Мікола Крайчук
Патока

24 ГАДЫ ЗА ПРЫЛАЎКАМ

Марыя Домін з вёскі Старая Каменка (Сакольскі павет) ужо 24 гады з'яўляецца скляповаю ў гэтай вёсцы. Яна вельмі добра адносіцца да пакупнікоў, і ў яе ніколі не бывае манка. Калі хто спытае: «Чаму ў цябе, Марыся, манка не бывае?», дык яна адказвае: «Трэба дбаць, каб не было манка, дык яго не будзе. Не ясі цыбулі, то не будзе чуць з рота».

Яшчэ адна добрая рыса ў Марысі: яна дбае, каб яе склеп быў забяспечаны неабходным таварам. У яе склепе ёсць усё, што толькі знаходзіцца ў магазінах ПЗГС у Саколцы. Трэба ёй пажадаць далейшых поспехаў у гандлёвай справе.

А. С.

ТАКІХ БОЛЬШ

Многія з сялян Крываціч апошнім часам пачалі прымяняць новыя метады гаспадарання. Уводзіцца цяпер спецыялізацыя гадоўлі. Пару гаспадароў настаўляецца на гадоўлю быдла. Вельмі многія — на кантрактацыю свіней. Напрыклад, Іван Клін прадаў дзяржаве тучнікаў больш, чым на 60 тысяч злотых. Вельмі шырока выкарыстоўвае ён штучныя ўгнаенні ў сваёй гаспадарцы. У гэтым годзе будзе будаваць новы мураваны дом. Новы дом будзе будаваць таксама Юрый Дружба. Ён таксама пашырае гадоўлю свіней. У нявыкарыстанай спулдзельчай аборы вядзе курыную ферму Федзя Кірылюк. Апошнім часам купіў ён новую легкавую машыну «Масквіч».

В. К.,
Крываціччы

ЧОРТАВА ПЕКЛА

За вёскай Дубічы Асочныя (Гайнаўскі павет) разыходзяцца дарогі да пяці вёсак. Збег дарог утварае «чортава пекла». Так гэта можна назваць, бо вясной або восенню (нават летам па добрым даждж) цяжка там прайсці, не толькі праехаць. А тут як на злосць і школа знаходзіцца за «пеклам».

Дзеці ходзяць праз балота ў школу. Дзеці нават укладалі грэблю, па якой было можна суха прайсці. Але грэбля перасякала дарогу: праехаў толькі трактар — і па цэлай рабоце.

Прывозілі некаторыя сяляне пясок, каменне, але гэта ішло на марна. Каб завязіць такое «пекла», трэба ўзяцца ўсім, цэлай вёсцы, ды завязіць яго. Але хто там хоча! Адзін кажа, што я там мала езджу, то магу і па балоце праехаць, другі зноў гаворыць, што мае дзеці там не ходзяць, і вазьмі тут дагаварыся.

Мне здаецца, што тут віна не толькі сялян, але і дарожніка, які апякуецца гэтымі дарогамі. Часта ён праязджае, бачыць як «топяцца» дзеці, але не пастараецца прывезці хоць з адну ці дзве прычэпы пяску. Тады і сяляне напэўна пайшлі б нішчыць «пекла».

Дарагія сяляне, ці сапраўды так павінна быць? Ці важным з'яўляецца тое, як многа мы там ходзім ці ездзім? Важным з'яўляецца тое, каб усе стараліся упрыгожыць сваю вёску, а нават ваколіцу, а такім спосабам ніколі да лепшага не дойдзем. Адно такое «пекла» будзе псаваць вам апінію. Кожны прахожы скажа: «Вёска не дбае, не стараецца». Ці не варта прыняць чын, калі іншым спосабам залатвіць гэтага не ўдаецца?

Варта, каб і прэзідыум ГРН у Новаберазове, а нават вышэйшыя органы прынялі да сэрца мае словы, а таксама просьбы дзяцей і залаталі «чортава пекла».

М. Халодны

з месяц жыве ў адной польскай сям'і. Дакладней, польска-украінскай. Гаспадыня сама родам з Тэрнопаля, родную мову памятае, германа ненавідзіць. Генерал часта бывае ў раз'ездах. Яго ахілесава пята — гаспадарская дачка».

Паступова пачаў складацца план аперацыі.

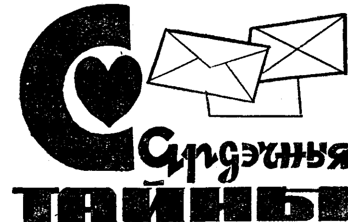
На жаль, самыя ідэальныя планы не заўсёды збываюцца, часам правальваюцца з-за дробязі або непрадбачанага выпадку. Па суседству з Рэчавіцэ нечакана з'явіўся буйны атрад Арміі Краёвай. Нашага «жаніха»-генерала, калі ён вяртаўся са службовай паездкі, абстралялі. Ён абышоўся лёгкім спалахам, але стаў больш асцярожны, запатрабаваў у сваё распараджэнне бронеаўтамабіль. Патроіў ахову. Ля дома з'явіўся бронетранспарцёр. Отчэнашаў — сувязны групы — адначы раніцай нечакана з'явіўся ў маёй зямлянцы. Далажыў абстаноўку:

— Так і так: з «жаніхом» справа дрэнь. Але вы, таварыш капітан, не сумнявайцеся: не атрымліваецца з жураўлём — возьмем сініцу. Ёсць у нас вучоны маёр на прыкмеце. Галоўны інжынер умацавальнага раёна.

Я падумаў і даў згоду. Праз некалькі дзён мы радзіравалі Цэнтру:

«Паўлаву. Намі ўзяты ў палон інжынер немец Курт Пекель. Ён кіруе ўчасткам будаўніцтва ўмацаванняў за 6 кіламетраў ад Кракава ў напрамку да Варшавы. Яго паказанні будуць перададзены... Голас».

(Працяг будзе)

Дарагое Сэрцайка!

Я замужняя, але з мужам ўжо паўтода як не жыву. Я вярнулася да сваёй маці (бацькі ў мяне няма). У мяне ёсць сын, якому ўжо тры гады. Муж мой быў да мяне вельмі нядобры, але прычыны ў гэтым трэба шукаць менш у мужа, а больш у маці мужа, з якой мы разам жылі. Мая цёшча ўсё бунтавала свайго сына, а майго мужа супраць мяне. Выдумвала ўсялякія рэчы, якія ніколі не бывалі, а ўсё для таго, каб ён разышоўся са мною. Яна ненавідзіць мяне за тое, што я паходжу з беднай сям'і. Вядома, у нас не магло быць інакш, бо бацькі я нават не памятаю, памёр даўно, а маці мела нас чацвёра, дык скуль жа ў нас магло быць інакш?..

Не магла я надалей вытрымоўваць гэтых здзекаў і вярнулася з сынам да маці. Муж не толькі дрэнна адносіўся да мяне, але прызнаваў усё рацыю сваёй маці, якая вельмі кахае сына. Аб вяртанні маім муж нічога не ўспамінаў цэлыя шэсць месяцаў. Мінулай нядзеляй прыехаў да мяне і сказаў, што ён зразумеў, што маці зрабіла яму зло, разбіла нашу сям'ю, а месца яго ж толькі пры нас. Перапрашаў мяне за тое і папрасіў мяне, каб я з сынам вярнулася. Зрабіў яшчэ больш, бо за гэты час перагарадзіў кватэру, зрабіў асобны пакой і кухню, так што не будзем цяпер жыць супольна. Я сказала яму, што падумаю і адкажу яму наступным разам. Парай мне, Сэрцайка, што рабіць, вярнуцца ці не? Баюся, што ізноў пачне слухаць маці, а да мяне дрэнна адносіцца. Ці можна яму паверыць у тое, што ён мне сказаў?

Вера

Вера! Спрабуй аднак паверыць і вярнуцца да мужа. У вас жа ёсць сын, які патрабуе не толькі маці, але і бацькі, тым больш, што муж твой быў і ёсць добрым бацькам. Канфлікты такога роду — гэта канфлікты адвечныя. Вельмі часта сустракаюцца маці, якія не могуць зразумець, што надышоў час, калі сына трэба аддаць іншай асобе. І вось гэтая зайздрасць кіруе маці на такія, як у тваім выпадку, паступкі. Але, відаць, муж твой зразумеў гэта толькі тады, калі застаўся без жонкі і сына, а маці, на жаль, ужо не можа замяніць яму сваёй сям'і. Мне здаецца, што можна паверыць у словы мужа, бо гэта не толькі словы, але і чыны. Маючы асобнае памяшканне, цёшча твая не будзе мець ужо такіх магчымасцей, каб умешвацца да вас. Таму і раю табе вярнуцца.

Жадаю ўсяго найлепшага!
Сэрцайка

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Акруговая камісія даследавання гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку просіць дасылаць інфармацыі і матэрыялы, якія датычаць знішчэння гітлераўцамі каля 25.000 асоб у Танкелях, Сямяціцкага павету.

Хто бачыў злачынствы ў Танкелях? Хто ведае аб падрыхтоўцы да масавых злачынстваў у гэтай мясцовасці? Хто быў у лагеры савецкіх ваеннапалонных у Сухажэбрах?

Інфармацыі і матэрыялы дасылайце на адрас: Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Białymstoku, ul. Curie-Skłodowskiej 1, tel. 20441 wewn. 31.

Кансультацыя ЮРЫСТА

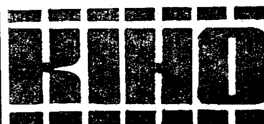
ПЫТАННЕ: Бацька мой пакінуў 0,8 га зямлі ў мястэчку. Гэта была сельская гаспадарка. У гарадскім плане ўчастак мог быць прызначаны на пабудову індывідуальных дамоў. У бліжэйшым часе гэта не прадбачыцца. Мы з сястрой і братам падзялілі ўчастак уздоўж і кожны з нас пабудаваўся на сваёй частцы. Цяпер брат хоча звярнуцца да суда, каб правесці фармальны падзел. Ён даведаўся, што прэзідыум гарадской рады нарадовай не згодзіцца на падзел участка, і таму пагражае, што ён атрымае ўвесь участак, а нам сплаціць, бо ён карыстаецца з большай часткі ўчастка, які ён выкарыстоўвае пад сельскагаспадарчыя культуры. Мы з сястрой сельскай гаспадаркай не займаемся. Ці можа суд пакінуць нам будынкі, пабудаваныя намі і якімі мы карыстаемся, а брату прызнаць увесь участак? Калі не, то што трэба зрабіць, каб нашыя будынкі засталіся за намі?

АДКАЗ: Не можна падзяліць участак так, каб участак прыпаў аднаму, а будынкі іншаму. Калі прэзідыум не дазволіць падзяліць участак так, каб кожны з вас атрымаў частку зямлі са сваімі будынкамі, то суд можа прызнаць цэлы ўчастак аднаму — разам з усімі будынкамі, а іншым прызнаць сплаты. Аднак калі б гэткае рашэнне было моцна крыўдным для тых, якія не могуць атрымаць участка, суд можа пакінуць супольную ўласнасць усяго ўчастка, так як было дагэтуль. І ў гэтым напрамку павінны ісці вашы патрабаванні, калі б брат скіраваў справу ў суд.

Ніна Гаўрылюк, Ягаднікі. З двух дасланых апошнім часам вершаў нам больш спадабаўся «Захад сонца», і яго мы надрукуем. У ім ёсць асабістае ўспрыняцце гэтай пары года. А гэта ў паэзіі важна. У другім вершы многа агульных, усім даўно вядомых, сцвярджэнняў. Такі верш не кранае, хоць сама тэма заслугоўвае ўвагі. Але, відаць, яе вы не прапусцілі дастаткова праз сябе.

Міхась Шаховіч, Бельск. «Вясну» пастараемся змясціць у «Парнасік».

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Za frontem" (polski), 16—17. „Milion lat przed naszą erą" (angl.) 18—19. „Kobieta wąż" (angl.), 20—21.

Нараўка

„Ambasadorowie nie mordują" (NRD), „Przygody Krosza" (radz.), 17—21.

Нарва

„Próba terroru" (USA), „Zielone smugi" (radz.), 17—21.

Чыжы

„Legenda" (polski), „Martwa fala" (polski), 17—21.

Дубічы Царкоўныя

„Pierścień księżnej Anny" (polski), „Unkas — ostatni Mohikanin" (radz.), 17—21.

Арэшкава

„Motodrama" (polski), „Pogoń za Adamem" (polski), 16—17.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Cudowna lampa Aladyna" (franc.), „Gott mit uns" (jugosł.), 17—21.

Орля

„Zdarzenie" (jugosł.), „Pippi" (szwedzki), 17—21.

Райск

„Cyrk bez granic" (rumuński), „Własne zdanie" (bułg.), 17—21.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Październik — 10 dni, które wstrząsnęły światem" (radz.), 16—17. „Wystrzał" (polski), 18—19. „Jestem niewiernym mężem" (franc.), 20—21.

Шудзялава

„Zabójstwo inżyniera Czarta" (czeski), „Wojenna przyjaźń" (węgierski), 17—21.

Янаў

„Lala" (włoski), 17—21.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Jesienny dzień" (wietnamski), 16—17. „Inspekcja pana Anatola" (polski), 18—19. „Okruchy życia" (franc.), 20—21.

Мельнік

„Między wrześniem a majem" (polski), 16—17. „Dziewczyna" (węgierski), 18—19. „Jestem niewiernym mężem" (francuski), 20—21.

Мілейчыцы

„Niewidomy muzyk" (radz.), 16—17. „Inspekcja pana Anatola" (polski), 18—19. „Przygody misia Yogi" (USA), 20—21.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Horyzont" (węgierski), „Samson" (polski), 17—21.

Новы Двор

„Jankes" (szwedzki), „Ucieczka w milczenie" (NRD), 17—21.

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6916 T-3

У кожнага свой клопат

У кватэры пісьменніка зазваніў тэлефон. Трубку зняла цешча.

— Гэта з палаца культуры вас турбуюць. Папрасіце, калі ласка, да тэлефону Мікіту Іванавіча, — пачуўся заклапочаны голас.

— Нельга, — уздыхнула цешча.

— У нас заўтра мерапрыемства. Мы дамовіліся з Мікітам Іванавічам, што ён выступіць.

— Не выступіць цяпер...

— Але ж ён абяцаў...

— Ён нікому не адмаўляў. Выконваў просьбы. Але, усё...

— Як усё? У нас жа сарвецца мерапрыемства.

— Няма Мікіты Іванавіча. Памёр.

— Але ж на тым тыдні мы дамовіліся, у нас мерапрыемства.

— Ну, а на гэтым тыдні ён прыйшоў дадому з мерапрыемства, хапіўся за сэрца і памёр.

— Як гэта памёр? Зусім памёр?

— Пахавалі ўчора.

— Як гэта пахавалі?

— Так. Завезлі на могілкі і пахавалі.

— Ну і што ж цяпер рабіць? У нас жа мерапрыемства зрываецца...

Лявон Кудла

Ведаў мepy!

Аднагорбага вярблюда прызначылі загадчыкам прадуктовага склада. Неўзабаве з аднагорбага ён ператвapыўcя ў двугорбага. У другім, штучным, горбе, вярблюд прыносіў дадому розныя далікатэсы, якія яго жонка збывала па спекуляцыйных цэнах.

— Паслухай, любы, — сказала неяк вярблюжыха мужу, — ці не мог бы ты прыносіць больш далікатэсаў? Мне так хочацца купіць у камісіёнцы гуньку з блакітнай норкі!

— Не патрабуй ад мяне лішняга, — адказаў вярблюд, які ведаў меру. І пасля нейкага роздуму дадаў: — Я, вядома, мог бы прыладзіць і трэці горб... Але ж не павераць!

М. Сямёнаў

АМЕРЫКА

— Ну, гэтага злачынцу злавіць было лёгка, — расказвае паліцэйскі інспектар, прыйшоўшы дамоў. — Ён узламаў сейф, выцягнуў адтуль грошы, выпіў дзве бутэлькі віскі, выкурыў сігарэту, але аставіў адпячаткі пальцаў...

— На бутэльцы?

— На асфальце.

ДУМАЛА

— Усю ноч я думала пра вас, доктар.

— О, няўжо?!

— Так, доктар, я, відаць, з'ела нешта дрэннае...

Гумар з барадою

УДЗЯЧНЫ

— Пан капітан, вы мне выратавалі на фронце жыццё. Буду ўдзячны вам да самай смерці.

— Гм! Нешта не прыпамінаю, як гэта было.

— Дык вы ўцякалі, а я за вамі.

НІЎКА

ПЕРАМОЖНЫ ГОЛ АБАРОНЦЫ

Футбольны матч паміж дружынамі «Молат» і «Кавадла» закончыўся з лікам 1:0. Мяч забіў цэнтральны нападаючы «Молата» П. Рубака — член калегіі адвакатаў.

ЧЫСТЫЯ СВІННІ

— Чаму знізілася вага свіней на вашай ферме? — запытаўся прадстаўнік з павету ў заатэхніка.

— А мы іх сёння перад узважваннем памылі.

НЕ ХОЧА

— Пане доктар! Што мне рабіць? Жонцы ўсё горш і горш.

— І п'яўкі не дапамаглі?

— Не! Яна ледзьве з'ела тры, а больш не хоча.

Талаталомка

Разрэжце фігуру на пяць частак і злажыце з іх квадрат.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

43	29	39
33	37	41
35	45	31

Віктар Рэчыц

БЛАТ

У мяне ёсць
Незвычайны спрытны
брат.
Як завуць яго?
Ды вельмі проста: Блат.
Я кажу: «Мне трэба
світка;
Выручай.
Я за гэта, родны Блаце,
дам на чай».
Тут і вокам
не паспею мірганунь,
бачу —
світку наймаднейшую
нясуць.
Потым Блату я кажу:
«Ты прынясі
на каўнер маёй каханай
хвост лісы».
Зноў адкуль усё
ўзялося, —
мне няўцям,
Толькі я у захапленні
Нават сам.
Ну, скажыце,
хто мне можа быць
раўня,
калі гэтакага Блата
маю я?
Я магу вам
што-кольвечы дастаць,
толькі трэба,
каб я мог
нешта узяць.
І прызнаюся:
я гэтак жыць гатоў
хоць бы нават
да трохсот якіх гадоў...

НЕ МОГ

— У цябе сёння вельмі прыгожыя каралі, — здзіўляецца муж.

— Я яшчэ іх на табе не бачыў...

— І не мог, — адказвае жонка, — я знайшла іх учора на заднім сядзенні тваёй машыны.

ШАТЛАНДЦЫ

— Я згубіў адзін пенс і абшукаў усе свае кішэні, апрача адной, але нідзе не знайшоў.

— Ну, пашукай і ў гэтай кішэні!

— Баюся. А калі яго і там не будзе? Тады мяне хопіць завал!

З ЛІТОЎСКАГА

— Тата, калі чалавек навучыцца гаварыць, чаму ён яшчэ павінен вучыцца?

Тут падыйшоў Кіндзюліс і заўважыў:

— Маўчаць.

ПАПЯРЭДЗІЛА

Муж ранкам гаворыць:

— Сніў, што на маіх імянінах была поўная хата сяброў і знаёмых.

— Ты і сапраўды не ўздумай іх сабраць... Я твой характар ведаю! — папярэдзіла жонка.

Cała jesteś w skowronkach

Słowa: Leszek A. Moczulski
Muzyka: Andrzej Zieliński

Mówiłaś „kocham skowronki
na polach, nad polami
to wszystko co nam śpiewa
za nami i nad nami
One stoją w powietrzu
wysoko pod chmurami
One spadają z nieba
z wiatrami, z obłokami"

Cała jesteś w skowronkach
Śpiewoją twoje włosy
Śpiewa twoja sukienka
I pantofelek biały

Mówiłaś „kocham skowronki
na polach, nad polami
To wszystko co nam śpiewa
za nami i nad nami
One pilnują nieba
i pola tuż nad miedzą
O resztę się nie pytaj
bo one ci powiedzą"

Cała jesteś w skowronkach
itd....

Без слоў.

ЗНАЎЦА

Прыехаў муж са сваёй жонкай з горада ў вёску. Жонка ўбачыла ставок і ўскрыкнула:

— Паглядзі, мужанёк, якое мора!

— Гэта не мора, а ставок. Мора разоў у тры большае, — адказаў муж.

НЕ ЧУЖАЯ

Маці гаворыць сыну:

— Не пэцкай абруса, Валодзя. Бабуля сцірала яго, прасавала. Трэба шанаваць чужую працу.

— Але бабуля ж нам не чужая! — адказаў сын.

ЗАБЫЎЛІВАСЦЬ

— Доктар, я пакутую расстройствам памяці.

— Даўно?

— Што — даўно?

Курёзы

ПАСРЭДНІЦТВА АСТРОЛАГАЎ

Самы вялікі індыйскі часопіс на працягу некалькіх гадоў праводзіў апытанне ўсіх міністраў цэнтральнага ўрада. Было іх 47. Толькі шэсць з іх заявілі, што, прымаючы тыя ці іншыя рашэнні, яны не звяртаюцца за парадамі да астролагаў. У сваю чаргу астролагі, якія па зорках чытаюць наканаванне лёсу, далі зразумець, што часта атрымліваюць ад прамыслоўцаў узнагароды за сваю службу міністрам. Гэта вельмі добры спосаб мець доступ да міністэрскага вуха.

АСАДА КІНАТЭАТРА

Уладальнік аднаго кінатэатра ў Парыжы, не разлічваючы, што фільм пра жывёлін збярэ дастаткова гледачоў, вырашыў выкарыстаць незвычайную рэкламу: у якасці касіра пасадзіў... малпу. Кінатэатр апынуўся літаральна ў асадзе.

НЕДАГЛЯД

Вартавыя і зняволеныя турмы ў Нью-Джэрсі (ЗША) заключылі паміж сабой саюз. Злачынцы друкавалі ў турэмнай друкарні фальшывыя дзесяцідоларавыя асігнацыі, а вартавыя іх паспяхова збывалі. Бізнес прагарэў з-за недагляду: аднаму са зняволеных, які выходзіў на волю, заробленую ім за 12 гадоў суму выплацілі фальшывымі грашыма.

САМАЕ КАРОТКАЕ САЧЫНЕННЕ

Трынаццацігадовая шведская школьніца Карын Ларсан атрымала нядаўна ўзнагароду на конкурсе за самае арыгінальнае і кароткае сачыненне пра Сакрата: «Яна напісала: «Сакрат быў грэчаскі філосаф. Ён хадзіў сярод людзей і даваў ім добрыя парады. За гэта яны яго атруцілі».

Смяюцца з намі

Ліска клалася разам з курамі, а ўставала чамусьці без іх.